

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīga

Atzinums Nr. 2-n

par kūdras ieguves (ieguves platību palielināšanu) Sējas novada Sējas pagasta nekustamajā īpašumā „Dzelves purvs” ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas liegumu „Dzelves - Kroņa purvs” novērtējuma ziņojumu.

Derīgs līdz 2019.gada 4.jūlijam

Paredzētās darbības ierosinātāja: SIA „Pabažu kūdra”, reģistrācijas. Nr.40103100480, adrese: Skultes iela 1, Saulkrastu pagasts, Saulkrastu novads, LV-2161 (turpmāk Ierosinātāja).

Novērtējuma ziņojuma izstrādātāja: SIA „Firma L4”, reģistrācijas Nr.40003236001, adrese: Jelgavas iela 90, Rīga, LV-1004 (turpmāk Izstrādātāja).

Paredzētās darbības nosaukums un iespējamā norises vieta: Kūdras ieguve (ieguves platību palielināšana) (turpmāk Paredzētā darbība) Sējas novada Sējas pagastā, nekustamajā īpašumā „Dzelves purvs” (zemes kadastra Nr.8092 003 0084), derīgo izrakteņu atradnes „Dzelves – Kroņa purvs (turpmāk Atradne) Veckalniņu iecirknī, IV, V un VI kūdras ieguves laukā (turpmāk Darbības vieta).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

- Paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumu „Dzelves - Kroņa purvs” (turpmāk Dabas liegums) novērtējuma ziņojums (turpmāk Ziņojums) Birojā tika iesniegts 2015.gada 23.janvārī.
- Pamatojoties uz Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.300 „Kārtība kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” (turpmāk MK Noteikumi Nr.300) 33.2.punktu un institūciju viedokļiem par izstrādāto novērtējuma ziņojumu, Birojs ar 2015.gada 20.aprīļa Lēmumu Nr3-03/997 „Par kūdras ieguves platības palielināšanas Sējas novadā, derīgo izrakteņu atradnes „Dzelves - Kroņa purvs (Veckalniņu iecirknis)” teritorijā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) – dabas liegumu „Dzelves - Kroņa purvs”, novērtējuma ziņojuma atgriešanu pārstrādāšanai” nodeva Ziņojumu pārstrādāšanai un papildināšanai.
- Pārstrādātais Ziņojums Birojā tika iesniegts 2016.gada 4.aprīlī. Atzinuma par Ziņojumu izsniegšanas termiņš tika pagarināts līdz 2016.gada 3.jūlijam.

Atzinums izdots, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk Novērtējuma likums) 4.¹ panta (2)daļu un MK Noteikumu Nr.300 40.punktu.

I. Informācija par ietekmēto Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000):

1. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (Natura 2000) – Dabas liegums (īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk ĪADT) kods - LV0523300) atrodas Sējas pagastā, Sējas novadā. Dabas lieguma platība ir 2133 ha.
2. Dabas liegums izveidots 1999.gadā, bet par Natura 2000 teritoriju tas kļuvis 2004.gadā. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu tajā satopamo ornitofaunas un biotopu daudzveidību. Dabas liegums ir arī daudzu retu putnu sugu ligzdošanas vieta. Purvam raksturīgi nelielu ezeriņu kompleksi, kur pēc ligzdošanas un migrāciju laikā uzturas liels skaits zosu un dzērviņu, bet purva dienvidu daļā ir lielāks ezeriņš, kurā novērota sudrabkaiju kolonija.
3. Atbilstoši likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk ĪADT likums) pielikuma 194.punktam Dabas liegums ir C tipa aizsargājamā teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu (tostarp putnu) un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formai Dabas liegumā konstatēti 9 Eiropas Savienības aizsargājамie biotopi Latvijā, tajā skaitā arī 4 Latvijā sastopamie Eiropas Savienības prioritāri aizsargājамie biotopi (7110* *Neskartie augstie purvi*, 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, 9080* *Staignāju meži*, 91D0* *Purvaini meži*). Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formai Dabas liegumā konstatētas 19 putnu sugas, kuru aizsardzību nosaka 2009.gada Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2009/147EK par savvaļas putnu aizsardzību (turpmāk Putnu direktīva) un 1992.gada Padomes direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (turpmāk Biotopu direktīva).
4. Aizsargājamo dabas vērtību pastāvēšanu Dabas liegumā (faktiski purva teritorijā) nosaka atbilstoši hidroloģiskie apstākļi. Purva teritoriju raksturo augsts gruntsūdens līmenis, kas nodrošina augstajam purvam raksturīgus mitruma apstākļus, kā arī tam raksturīgo veģetāciju. Purvam raksturīga augstā tipa purva ainava ar ciņu – grēdu un ciņu – lāmu mikroliefu, daudziem sīkākiem un arī lielākiem purva ezeriņiem un akačiem purva centrālajā daļā.
5. Dabas lieguma Natura 2000 teritorijas standarta datu formā konkrēti aizsargājamās teritorijas negatīvi ietekmējošie faktori un to ietekmes intensitāte nav norādīti. Taču atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, faktori, kas jau pirms Paredzētās darbības negatīvi ietekmējuši Dabas liegumu un tajā esošās dabas vērtības, ir kūdras ieguve jau esošajos ieguves laukos un pirms Dabas lieguma izveides veiktā meliorācija. Ziņojumā norādīts, ka galveno negatīvo ietekmi rada kūdras lauku robežgrāvji, pa kuriem noteikta robeža ar Dabas liegumu (izveidoti 20.gs. 80-tajos gados).
6. Proti, Dabas lieguma teritorijā, pamatā ~50 – 100m joslā, bet vietām, kur nosusināšanas ietekme nav bijusi tik intensīva, ~10m – 50m attālumā, gar kūdras lauku robežgrāvjiem purva biotops kvalificējams kā degradēts augstais purvs, kas atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiska atjaunošanās*. Šī biotopa josla tieši robežojas ar Darbības vietu - VI ieguves lauku uz D un A no tā, V ieguves lauku uz A no tā un IV ieguves lauku uz D no tā. Aiz šīs zonas purva biotopa pārveidošanās ir notikusi minimāli un purva biotops vēl arvien atbilst neskarta augstā tipa purvam, kas ir Eiropas Savienības prioritāri aizsargājамais biotops 7110* *Neskartie augstie purvi*. Šajā biotopā izveidojušies arī nelieli ezeriņi, kas kvalificējas kā Eiropas Savienības aizsargājамais biotops - 3160 *Distrofī ezeri*. Tuvākie no tiem atrodas ~120m, 150m attālumā. Savukārt uz A no Darbības vietas IV ieguves lauka, ~100m attālumā no plānotas ieguves vietas (gar Natura 2000 teritorijas robežu) ir Eiropas Savienības prioritāri aizsargājамais biotops 91D0* *Purvaini meži*. No plānotās ieguves vietas šis biotops atrodas ~100m uz A no IV ieguves lauka.

7. Daļa Dabas lieguma kopā ar daļu aizsargājamā ainavu apvida “Ādaži” (arī Natura 2000 teritorija) un Rampas purvu veido Eiropas Savienības putniem nozīmīgu vietu Latvijā “Ādaži” (kods LV078).
8. Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī nav izstrādāts Dabas aizsardzības plāns. Dabas lieguma aizsardzības noteikumus noteic vispārējie jomu regulējošie normatīvie akti, tostarp ĪADT likums, Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi Nr.212 „*Noteikumi par dabas liegumiem*” un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „*Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*”.

II. Īss paredzētās darbības raksturojums:

1. Ierosinātāja kā zemes nomniece kūdras ieguvī Atradnē veic jau kopš pagājušā gadsimta 90.-tajiem gadiem. Šobrīd Ierosinātāja ir iecerējusi paplašināt kūdras ieguves laukumu, uzsākot ieguvī arī Atradnes IV-VI ieguves laukos, kas atrodas uz DA no jau esošajiem I, II un III ieguves laukiem un robežojas ar Natura 2000 teritoriju. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Darbības vietu un tās apkārtni raksturo šādi apstākļi:
 - 1.1. Darbības vieta atrodas Sējas novada Sējas pagastā, gaisa līnijā ~6 km uz DA no Saulkrastiem, ~6km uz DR no apdzīvotas vietas Pabaži un ~7km uz ZR no apdzīvotas vietas Sēja. 500m rādiusā no Darbības vietai atrodas 5 viensētas, tuvākā viensēta „Dzelves”, atrodas ~50m uz A no Darbības vietas, 200m, 400m un 500m uz A no Darbības vietas attiecīgi atrodas viensētas „Purgaiļi”, „Kļaviņas” un „Dūjas”, bet 450m uz ZA – viensēta „Saulītes”. Attālumā no 0,5 līdz 1km no darbības vietas atrodas 7 viensētas.
 - 1.2. Darbības vietai tuvākais autoceļš ir reģionālās nozīmes autoceļš P6 (Saulkrasti – Sēja - Ragana) ar asfaltbetona segumu uz Z no Atradnes. Atradni un autoceļu P6 savieno ~1 km garš piebraucamas ceļš ar grants segumu uz ZA no Darbības vietas.
 - 1.3. Natura 2000 teritorijas un Darbības vietas kopējā robeža ir ~1,3km gara. Dabas liegums tieši robežojas ar Atradnes IV ieguves lauka D malu, V ieguves lauka A malu un VI ieguves lauka D un A malām. Dabas liegums robežojas arī ar Atradnes III ieguves lauka D un R malu un II ieguves lauka R malu un DR stūri, kur jau šobrīd tiek iegūta kūdra.
 - 1.4. Realizējot Paredzēto darbību, vispirms kūdras ieguvī paredzēts uzsākt VI ieguves laukā, tad V un pēc tam IV ieguves laukā. IV, V un VI ieguves lauku kopējā platība ir 34,44ha. Ierosinātāja plāno kūdras slāni izstrādāt līdz 3 m dziļumam.
 - 1.5. Īpašuma „Dzelves purvs” (kadastra Nr.8092 003 0084) īpašnieks ir LR Zemkopības ministrija, bet lietotājs – VAS „Latvijas valsts meži” (turpmāk LVM). Ierosinātāja ar LVM ir noslēgusi zemes nomas līgumu par teritorijas izmantošanu.
 - 1.6. Atradne lielākoties kūdras ieguvei sagatavota jau no 20.gs. 80-tajiem gadiem, kad veikta teritorijas nosusināšana, ierīkojot novadgrāvjus un kartu grāvjus, tajā skaitā Darbības vietā (Atradnes IV, V un VI ieguves laukā). Susināšanas ietekmē kūdras zaudējusi mitrumu un kūdras virsējie slāņi laika gaitā ir sasēdušies un notikusi to sablīvēšanās. Ziņojumā norādīts, ka kūdras sablīvēšanās rezultātā būtiski (no 10 līdz 70 reizēm) samazinās kūdras filtrācijas koeficients, savukārt tā samazināšanās negatīvi ietekmē gruntsūdens horizontālo un vertikālo filtrāciju. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, agrāk veiktās nosusināšanas ietekmē, dabā un ortofoto materiālos ir skaidri redzamas Atradnes platības, kas ir cilvēka darbības ietekmētas un kas ir relatīvi neskartas un neietekmētas.
 - 1.7. Atbilstoši Valsts vides dienesta 2015.gada 14.maijā izdotajai derīgo izrakteņu atradnes pasei, Atradnes platība ir 77,115ha, kura sadalīta sešos ieguves laukos. Visā Atradnes

teritorijā ir tikai A kategorija augstā tipa purva kūdras krājumi, kuru kopējais apjoms ir 230 tūkst. t (mitruma koeficients $W=40\%$), tajā skaitā 167,28 tūkst. t mazsadalījusies kūdra, bet 62,94 tūkst. t vidēji un labi sadalījusies kūdra. Derīgā slāņa biezums ir no 1,3 līdz 3,56m, kur mazsadalījušās kūdras slāņa biezums ir no 0,9 līdz 3,14m, bet vidēji un labi sadalījušās kūdras slāņa biezums ir no 0,17 līdz 0,47m.

- 1.8. Kūdras ieguves lauku IV, V un VI kopējo kūdras krājumu apjoms ir 123,35 tūkst. t. Plānotās izstrādes lauku vidējais kūdras slāņa dziļums ir 3,3 m (IV un V laukā attiecīgi 3,56m un 3,52m, bet VI laukā vismazākais – 3,07m).
2. Kā Paredzētās darbības alternatīva Ziņojumā tiek apskatītas vairākas iespējamās kūdras ieguves metodes – frēzkūdras ieguve un grieztās kūdras ieguve, kā arī ieguves procesā izmantojamās tehnikas alternatīvas. Ziņojuma ietvaros vispārīgi tiek salīdzināta katras no piedāvātajām kūdras ieguves metodēm, tās trūkumi un priekšrocības. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, Ziņojumā sniegta informācija, ka Paredzētās darbības gaitā kūdra tiks iegūta pielietojot gan gabalkūdras, gan frēzkūdras ieguves metodi. Ziņojumā novērtēts, ka, kombinējot abas metodes, izstrādātajos kūdras laukos ir iespējams organizēt pilnībā neizmatoto kūdras krājumu ieguvi, kā arī izstrādāt nestandarta platības.
3. Paredzētās darbības gaitā Atradnes IV, V un VI ieguves laukā sākotnēji paredzēts iegūt griezto kūdru, kuras izstrādei izmantojams tikai mazsadalījušās kūdras slānis. Darbības vietā esošā mazsadalījušās kūdras slāņa biezums nosaka gan gabalkūdras ieguves dziļumu, gan izstrādes laiku. Paredzams, ka aptuveni pēc 4 gadiem kūdras ieguves tehnoloģija tiks nomainīta uz frēzkūdras ieguvi. Saistībā ar Paredzētās darbības risinājumiem īsumā konstatējams sekojošais:
 - 3.1. Uzsākot gabalkūdras ieguvi, ar profilētāju būs nepieciešams izlīdzināt ieguves platības virsmu, uz kuras tiks novietoti izgrieztie kūdras bloki. Gabalkūdras ieguvē paredzēts izmantot ekskavatoru, kas aprīkots ar kūdras griešanas ierīci. Ieguve tiek uzsākta, ekskavatoram virzoties paralēli kartu grāvim un griežot kūdru no kartu grāvja (tranšejas) nogāzes. Izgrieztos kūdras blokus novieto virzienā uz kartas centru. Nākamo rindu izstrādā ne vairāk kā 40 – 50cm attālumā no iepriekšējās. Kūdras bloka izmēru nosaka griešanas uzgaļa konstrukcija, kas saistīta ar ekskavatora jaudu. Parasti izgrieztā bloka izmērs ir $0,50 \times 0,30 \times 0,18\text{m}$. Atkarībā no griešanas ierīces parametriem un paņēmieni skaita, tiek veidota līdz 1 m dziļa un 1 m plata tranšeja. Izgrieztā gabalkūdra tiek žāvēta uz lauka, kūdras blokus novietojot pamīšus uz gala (mazākā skaldnes laukuma), lai bloku lielākā virsma būtu pakļauta saules un vēja iedarbībai. Kad kūdras bloki to sākotnējās žūšanas procesā ir zaudējuši ~60% no to sākotnējā svara un ieguvuši mehānisku stiprību, tos sakrauj, veidojot speciālas figūras („mājiņas”). Figūras tiek veidotas uz polietilēna plēves vai paliktņa, kā arī apsegtas ar polietilēna plēvi, lai pasargātu no mituma. Reizi mēnesī vai pēc spēcīga negaisa un vētrām sakrautie kūdras bloki tiek apsekoti, lai novērstu krāvumu iespējamās deformācijas un seguma bojājumus. Grieztā kūdra tiek novākta, kad figūrās sakrautie kūdras bloki otrreizējā žāvēšanā ir ieguvuši lielu mehānisko izturību (mitums ~30 – 40%), un iekrauti pašizgāzējos. Plānots, ka Paredzētās darbības gaitā kūdras novākšanā tiks izmantoti 2 – 3 pašizgāzēji. Pēc novākšanas kūdras bloki tiek nogādāti uz to glabāšanas vietām, kuras parasti tiek veidotas kūdras ieguves lauku apgriešanās joslās vai glabāšanas kartās, t.i. vietās, kur ērti piekļūt ar produkcijas piegādes transportu. Kūdras bloki tiek uzglabāti bērtnēs ar trijstūra šķēsgriezumu un apjomu līdz 3000m^3 . Bērtnes pārsedz ar polietilēna plēvi. Ar griešanas paņēmieni tiek iegūta augstas kvalitātes izejviela (vāji sadalījusies augstā tipa kūdra ar dabisku struktūru) substrātu ražošanai.
 - 3.2. Frēzkūdru (sausas kūdras drupatas ar izmēriem no milimetra daļiņām līdz vairākiem centimetriem) ieguves process sastāv no vairākām tehnoloģiskajām operācijām (frēzēšana (uzirdināšana), rušināšana, vālošana, savākšana un bērtņošana), kuras tiek

izpildītas noteiktā secībā un cikliski atkārtotas, lai iegūtu noteiktas kvalitātes frēzkūdru. Vispirms veic sagatavotās nogulumu virskārtas frēžēšanu vai uzirdināšanu. Minētā cikla posmā paredzēts izmantot aktīvo lauku frēžēšanu, kur visam uzfrēzētajam iegulas slānim jābūt ar vienādu biezumu, kurš Paredzētās darbības gaitā ir plānots 3 - 4 cm, un pasīvo lauku uzirdināšanu, kur ar pasīvo kūdras frēzi tiek uzirdināta iegulas slāņa virskārta, kas ir plānāka. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības gaitā biežāk tiks pielietota pasīvā frēžēšanas metode. Tam seko plānā kārtā uz ieguves lauka virsmas izklātu kūdras drupatu žāvēšana. Žāvēšana piemērotos apstākļos notiek 1 – 2 dienas (aktīvās lauku frēžēšanas gadījumā – 3 dienas). Lai žūšanas procesu paātrinātu, izklātās kūdras drupatas tiek rušinātas ar speciālu tehniku. Izžuvušo frēzkūdru, pielietojot dažādas metodes, savāc. Paredzētās darbības gaitā plānots izmantot pneimatisko bunkurmašīnu, ar apjomu 15 m³. Frēzkūdras savākšanā izmantojot pneimatisko bunkurmašīnu, izpaliek kūdras vālošanas process. Savāktu kūdru izvieto regulāras formas bērtņēs, tās veidojot atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem. Bērtņošanai paredzēts izmantot ekskavatoru. Latvijas apstākļos, atkarībā no meteoroloģiskajiem apstākļiem, sezonas laikā frēzkūdras ieguves ciklu skaits svārstās no 13 līdz 44, vidēji nostrādājot 15 – 25cm biezu (pārrēķinot uz nenosusinātu) iegulas slāni. Frēzkūdru paredzēts iegūt izmantojot bunkurmašīnas metodi.

4. Kūdras izstrādi paredzēts veikt pakāpeniski un paredzēts, ka Darbības vietā vienlaicīgi tiks apstrādāts tikai viens kūdras lauks (frēzkūdras ieguves gadījumā veikts tikai viens ieguves cikla posms). Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai gabalkūdras ieguve tiks apvienota ar izstrādei paredzēto citu lauku zemsedzes slāņa noņemšanu un teritorijas sagatavošanu ieguvei.
5. Paredzētās darbības gaitā (atkarībā no derīgā izrakteņa ieguves posma) plānots izmantot dažāda veida tehniku. Ziņojumā norādīts, ka kopumā paredzēts izmantot trīs traktorus (traktors T152 ar jaudu 110 kW, traktors Belarus 1025 ar jaudu 77 kW un traktors DT-75N ar jaudu 70 kW); pasīvo kūdras frēzi; aktīvo kūdras frēzi (ar jaudu 96 kW); kūdras apvērseju (ar jaudu 80 – 120 kW), kūdras pneimatisko bunkurmašīnu (ar jaudu 120 – 130 kW) un ekskavatoru (ar jaudu 106,5 zs). Tomēr nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības gaitā visas uzskaitītās tehnikas vienības darbosies vienlaicīgi. Tā, piemēram, frēzkūdras ieguves gadījumā vienā kūdras ieguves cikla posmā vienlaicīgi paredzētas darbības tikai vienā ieguves laukumā un sagatavošanas darbi citās teritorijās netiks veikti.
6. Atkarībā no meteoroloģiskajiem laika apstākļiem kūdras ieguves sezona plānota no aprīļa vidus vai beigām līdz augusta vidum vai beigām un plānotais kūdras ieguves apjoms ir ~5 000 t gadā. Tomēr precīzu ieguves ilgumu un apjomu noteic kūdras žūšanas apstākļi un citi priekšnoteikumi, tādēļ vietām Ziņojumā norādīts, ka ieguve varētu tikt veikta arī periodā no maija līdz oktobrim (neieskaitot). Tāpat Birojs konstatē, ka Ziņojumā ietverta atšķirīga informācija arī par Paredzētās darbības ilgumu un intensitāti nedēļas griezumā. Ziņojuma 6.nodaļā (110.lpp), definējot Paredzētās darbības ilgumu, biežumu un atgriezeniskumu, norādīts, ka ieguvi paredzēts veikt darba dienās no plkst. 8:00 – 20:00. Savukārt 3.nodaļā (43.lpp), raksturojot plānotos ieguves veidus, apjomus un ieguves laika grafiku, norādīts, ka ieguvi paredzēts veikt gan darba dienās, gan sestdienās un svētdienās. Izdodot šo atzinumu, Birojs pieņem nelabvēlīgāko scenāriju, ka intensīvākajā ieguves laikā Paredzētā darbība tiek veikta nepārtraukti.
7. Uzsākot Paredzēto darbību, tiks veikta teritorijas sagatavošana kūdras ieguvei. Novērtēts, ka ieguvei plānotie lauki atsevišķās vietās ir apauguši ar krūmu stāvu, kurus paredzēt novākt pirms virskārtas noņemšanas. Virskārtu paredzēts noņemt ar ekskavatoru un novietot kūdras ieguves lauka centrā, vēlāk to pilnībā realizējot, daļu piegādājot patērētājiem (piemēram, dzērveņu audzēšanai), atlikušo daļu frēžējot un izmantojot kopā ar frēzkūdru.
8. Darbības vietas nosusināšanu pamatā plānots realizēt ar jau esošo meliorācijas grāvju tīklu, kur nepieciešams, to atjaunojot vai izveidojot jaunus susināšanas grāvjus. Ūdens novadīšana

paredzēta paštecē ceļā. Atkarībā no kūdras ieguves veida, mainās kūdras lauku susināšanai nepieciešamo Atradnes iekšējo kartu grāvju dziļums. Saskaņā ar Ziņojumu, grieztās kūdras ieguvei nepieciešamais kartu grāvju dziļums ir 1,2m – 1,4 m, bet frēzkūdras ieguvei – 1,8m – 2,0 m. Saskaņā ar Ziņojumu esošo kartu grāvju dziļums Darbības vietā šobrīd ir 1,8 m, kūdras ieguves lauku iekšējo novadgrāvju dziļums 3 m, bet esošo kontūrgrāvju dziļums (atkarībā no novietojuma) ir mainīgs - no 2m līdz 3 m (Ziņojuma 3.13.4.attēls). Lai nodrošinātu kūdras slāņa izstrādi līdz 3m dziļumam, pirms kūdras ieguves uzsākšanas paredzēts veikt nosusināšanas grāvju atjaunošanu un attīrīšanu, kā arī izveidot jaunus novadgrāvjus un kartu grāvjus. Atsevišķos posmos Ierosinātāja piedāvā risinājumu arī jaunu grāvju izveidei (nedaudz atvīroties no Natura 2000 teritorijas). Plašāk šie risinājumi tiek aplūkoti attiecīgajās šī atzinuma apakšnodalās.

9. Kūdras lauku susināšanas ūdeņus paredzēts novadīt uz Pēterupi, kas atrodas ~ 0,5km uz ZR no Darbības vietas. Lai novērstu kūdras smalko daļiņu nokļūšanu novadāmajos ūdeņos, Paredzētās darbības teritorijā esošajā novadgrāvju sistēmā ir izveidots nosēdbaseins. Nosēdbaseina minimālais padziļinājums 0,7m zem grāvja dibena, garums – 50m, bet virsas platums 15 – 20m. Nosēdbaseinu uzturēšanai, tos ieteicams tīrīt reizi gadā, rudenī pēc kūdras ieguves sezonas.
10. Elektroenerģiju Paredzētās darbības vajadzībām paredzēts nodrošināts no AS „Latvenergo” sadales tīkla, bet transportēšanai izmantot esošos ceļus. Atradnes iekšējos ceļus paredzēts veidot kā pagaidu būves ar izmantošanu tikai kūdras ieguves laikā. To klātne tiks veidota no sablīvēta (~30cm biezas) kāršu – zaru klāja, kas pārklāts ar kūdras un smilts slāni (smagās tehnikas apgriešanās laukums ar grants slāni). Iegūtās kūdras transportēšanai paredzēts izmantot jau esošu pievadceļu ar grants segumu, kas ~1km attālumā no Atradnes savienojas ar reģionālās nozīmes autoceļu P6. Piebraucamais ceļš virzās gar viensētām „Dzelves”, „Purgaiļi”, „Kļaviņas” un „Dūjas” (mājas atrodas ~ 10 – 40m attālumā no ceļa). Ziņojumā norādīts, ka piebraucamais ceļš tiek regulāri uzturēts; karstā un ilgstoši sausā sezonā tiek veikta un paredzēta tā laistīšana. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, jaunus ceļus Paredzētās darbības ietvaros nav plānots būvēt.
11. Galvenie transportēšanas maršruti no Atradnes ir ~4 km attālumā esošais reģionālais autoceļš P6, kas savienojas ar valsts galveno autoceļu A1 (Rīga – (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)) un valsts galveno autoceļu A3 (Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka)).
12. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto, kūdras ieguves sezonā, intensīvākajā ieguves laikā ir sagaidāmi līdz 8 transportēšanas reisiem dienā. Prognozēts, ka aktīvākais iegūtā materiāla transportēšanas laiks varētu būt sezonas beigās (augusts; septembris). Saskaņā ar Ziņojumu iegūto kūdras paredzēts transportēt darba dienās, darba laikā (dienas periodā) no plkst. 8:00 līdz 17:00. Kūdras izvešanai no Darbības vietā esošajiem kūdras laukiem paredzēts izmantot traktortehniku, bet tālākai transportēšanai - kravas automašīnas (ar svaru bez kravas 18 t, bet ar kravu – 37 t). Ziņojumā norādīts, ka traktortehnikas un kravas automašīnu kravas nodalījumus paredzēts nosegt, lai novērstu kravas putēšanu pārvadājumu laikā.
13. Atradnes teritorijā nav paredzēts būvēt paliekošas būves. Esošā ražošanas bāze un tehnikas novietne atrodas ārpus Atradnes teritorijas, ~100m uz A no Darbības vietas. Ražošanas bāzē atrodas vagoniņi, darbinieku atpūtas telpu, ģērbtuvju un pusdienošanas vietu nodrošināšanai. Darbinieku vajadzībām ir uzstādīta pārvietojamā tualete, par kuras regulāru izvešanu noslēgts līgums ar atbilstošu apsaimniekotāju. Darbiniekiem paredzēts ierīkot arī dušu. Darbiniekiem nepieciešamais dzeramais ūdens tiks nodrošināts, to piegādājot fasētā veidā šim nolūkam paredzētās tvertnēs. Plānots, ka darbiniekiem nepieciešamais ūdens daudzums diennaktī būs 50 litri. Paredzētās darbības gaitā plānots nodarbināt 3 – 5 darbiniekus.
14. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības gaitā bīstamie atkritumi – atstrādātas eļļas, noliektas rezerves daļas u.tml., var rasties no kūdras ieguves tehnikas remonta, kuru paredzēt veikt ražošanas bāzes tehniskajā laukumā. Bīstamo atkritumu uzglabāšanu paredzēts nodrošināt,

ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības, tālāk tos nododot komersantam ar atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas atļauju. Kūdras segšanai izmantoto polietilēna plēvi paredzēts izmantot atkārtoti, bet pēc izmantošanas beigām nogādāt uz dalīto atkritumu savākšanas punktu. Sadržīves atkritumus paredzēts savākt un uzglabāt slēgtos konteineros un nodot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas komersantam.

15. Kūdras ieguvē izmantojamās tehnikas uzpildi ar degvielu paredzēts veikt ražošanas bāzē esošajā degvielas uzpildes vietā. Degvielas uzpildes vietā izvietoti speciāli paklāji, kas nepieciešamības gadījumā var nodrošināt naftas produktu uztveršanu, lai novērstu augsnes un grunts piesārņojumu. Degvielas noplūdes gadījumā tās savākšanai tiks izmantoti Ražošanas bāzē glabātie absorbenti.
16. Kūdras ieguve saistīta ar paaugstinātu ugunsbīstamību, tādēļ Paredzētās darbības gaitā īpaša uzmanība jāpievērš ugunsdrošības pasākumu nodrošināšanai. Uguns drošības pasākumus kūdras ieguves objektos nosaka Ministru kabineta 2014.gada 17.februāra noteikumi Nr.82 „*Ugunsdrošības noteikumi*”, kas paredz nosacījumus tehnikas un grēdu izvietojumam, kūdras uzglabāšanai, darbinieku apmācībai u.c. Atbilstoši minētajiem noteikumiem, kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt $100 \times 50 \times 20$ m un attālumam starp tām jābūt vismaz 8 m, bet piebraukšana pie grēdām jānodrošina vismaz no divām pusēm. Kūdras ieguves un uzglabāšanas vietās jāveic kūdras grēdu temperatūras kontrole un gadījumā, ja tiek konstatēta temperatūras bīstama paaugstināšanās, nekavējoties jāveic pasākumi, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos. Mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kas strādā kūdras ieguves laukos, ir jābūt nodrošinātiem ar ugunsdzēsamajiem aparātiem. Saskaņā ar Ziņojumu ap jau esošajiem Atradnes I, II un III ieguves laukiem uz R, ZR un Z ir izveidota 75 m plata ugunsdrošības josla, kura attīrīta no apauguma. Atradnes teritorijā ir ierīkoti 3 ugunsdzēsības baseini, kas izvietoti uz Z un A no esošā Atradnes I ieguves lauka un uz R no esošā Atradnes II ieguves lauka. Ugunsdzēsības baseinu virsmas platums ir līdz 20m, dziļums – 3 – 4m, dibena platums – 2m un vienas nogāzes slīpums 1:3. Novērtēts, ka iespējamā ugunsgrēka dzēšanas sezonā ūdens daudzums baseinos būs 2 – 3 tūkst. m³.
17. Atradnes IV ieguves lauka rekultivācijai rekomendēta purva atjaunošanās dabīgā ceļā jeb renaturalizācija. Atradnes V un VI ieguves lauka rekultivācijai kā piemērota metode Ziņojumā novērtēta to sagatavošana krūmmelleņu un lielogu dzērveņu audzēšanai. Ziņojumā vērtēts, ka izstrādāto lauku rekultivācijas pasākumus lietderīgi uzsākt vismaz 20 ha lielā platībā.
18. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, pēc kūdras ieguves beigšanas Ierosinātāja Atradnes teritorijā paredzējusi veikt grāvju aizsprostošanu un pakāpenisku teritorijas hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanu. Grāvju aizsprostošanu paredzēts veikt vairākos posmos, ierīkojot dambjus, virzienā no augstākās vietas uz zemāko. Grāvja aizsprostošanai piemērotākais tehniskais risinājums tiks noteikts katrai vietai individuāli, piemēram, aizsprostu būvējot ar ekskavatoru un sablīvējot kūdru vai to būvējot no koka baļķiem vai brusām. Sagaidāms, ka, izbūvējot regulējamu aizsprostu sistēmu, izstrādāto kūdras lauku virsma būs mitra vai nedaudz applūdusi un piemērota purvam raksturīgu augu augšanai. Lai paātrinātu purvam raksturīgu augu sekmīgi ieviešanos, appludinātajos laukos var veikt purva augu transplantāciju (sēšanu vai stādīšanu). Rekultivācijas darbus Paredzētās darbības vietā plānots veikt secīgi, sākot ar to ieguves lauku, kuru pirmo paredzēts izstrādāt. Tādejādi Atradnes VI ieguves lauku paredzēts rekultivēt pirmo, pēc tam sekojot V un IV ieguves laukam. Ziņojumā norādīts, ka paralēli Paredzētajai darbībai, jau tuvākajos gados rekultivāciju plānots uzsākt daļā no Atradnes esošās ieguves laukiem, uzsākot hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus.
19. Lai novērotu gruntsūdens līmeņa pazeminājumu, Dabas lieguma ZR stūrī, pie robežas ar Atradnes IV un V ieguves lauku, esošo lāmu tuvumā, Ierosinātāja paredzējusi ierīkot 3 – 4 gruntsūdens monitoringa urbumus (Ziņojuma 9.nodaļa, 9.attēls).

III. Visu Paredzētās darbības iespējamo risinājumu ietekmju novērtējums uz Natura 2000 teritoriju – Dabas liegumu „Dzelves – Kroņa purvs”, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti

1. Informācija par iespējami ietekmējamām dabas vērtībām:

- 1.1. Darbības vietas un tai piegulošā Dabas lieguma teritoriju apsekošanu dažādos laikos veikuši vairāki sertificēti augu sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti, kā arī ornitofaunas eksperts (turpmāk augu sugu un biotopu Eksperti un ornitofaunas Eksperts).
- 1.2. Atbilstoši dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” ietvertajai informācijai (2010.gada kartēšanas dati) Darbības vietai tieši piegulošajā Natura 2000 teritorijā biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* veido neregulāru joslu 0m – 100m platumā gar robežgrāvi.
- 1.3. Veicot apsekošanu dabā, augu sugu un biotopu Eksperti apstiprina, ka biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* veido joslu gar Atradnes IV, V un VI ieguves laukiem un precīzu tā izplatības robežu Ekspertu vērtējumā nav iespējams novilkt. Atbilstoši Ekspertu vērtējumam vietām esošo grāvju ietekme ir vairāk, bet vietām mazāk izteikta. Lai gan dabas datu pārvaldības sistēmā attiecīgā biotopa josla attēlota kā mainīga līnija 0m – 100m plātībā, Eksperti šī biotopa zonu kartē kā indikatīvi tikai ~20m platu. Aiz šīs zonas konstatējams biotops 7110* *Neskarti augstie purvi*, kas atbilst Latvijā sastopamajam Eiropas Savienības prioritāri aizsargājamam biotopam.
- 1.4. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, Dabas liegumā kopumā aizņem 14,79 ha, savukārt biotopu noteikšanas rokasgrāmatas 2.precizētajā izdevumā „*Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā*” sniegta informācija, ka, lai gan precīzu datu par minētā biotopa izplatību nav, aptuvenās aplēses liecina, ka tas aizņem ~31 700 ha. Tādējādi Birojs secina, ka minētā biotopa aizņemtā plātība Dabas liegumā sastāda ~0,05 % no biotopa platības Latvijā. Savukārt biotops 7110* *Neskarti augstie purvi* atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai Dabas liegumā kopumā aizņem ~345,97 ha. Minētā biotopa izplatība Latvijā vērtēta kā samērā bieža un tas aizņem ~266 200 ha jeb 4,1 % no valsts teritorijas (pēc biotopu noteikšanas rokasgrāmatas 2.precizētajā izdevumā „*Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā*” sniegtās informācijas). Tādējādi Birojs secina, ka biotopa 7110* *Neskarti augstie purvi* Dabas liegumā aizņemtā plātība veido ~0,13 % no tā platības valstī.
- 1.5. Atbilstoši ziņojumam „*Ziņojums Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā*” (novērtējums par 2007. – 2012.gadu) - biotopu 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* un 7110* *Neskarti augstie purvi* aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā nelabvēlīgs-slikts, bez tam biotopam 7110* *Neskarti augstie purvi* tas ir ar tendenci pasliktināties, savukārt biotopam 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* – nezināms. Arī Ziņojumā identificēts, ka biotopu pastāvēšanas apdraudošais faktors ir intensīva nosusināšana, kā rezultātā sākas kūdras mineralizācija un apstājas kūdras veidošanās procesi, līdz ar to izmainās arī zemsedzes struktūra un purvam raksturīgā veģetācija.
- 1.6. Atbilstoši augu sugu un biotopu Ekspertu veiktajam novērtējumam Paredzētās darbības vietā (Atradnes IV, V un VI ieguves laukā) nav konstatēta neviena īpaši aizsargājamā augu suga vai biotops, jo minētā teritorija jau ir pārveidota, to sagatavojot kūdras izstrādei. Savukārt ārpus Darbības vietas, jau Natura 2000 teritorijā, uz D no VI ieguves lauka, biotopā 7110* *Neskarti augstie purvi* ~75 m attālumā no robežgrāvja konstatēta īpaši aizsargājamā suga - ciņu mazmeldrs (*Trichophorum cespitosum*). Minētā suga Latvijā ir reti sastopama, galvenokārt tikai valsts R un Z daļā, pārejas un augstā tipa purvos,

visbiežāk netālu no jūras. Minētā suga ir iekļauta Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumu Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu*” 1.pielikumā (īpaši aizsargājamo sugu saraksts) un ir Latvijas Sarkanās grāmatas III kategorijas suga, kuru indivīdu skaits samazinās un areāls sašaurinās vairākus gadus dabisku cēloņu vai cilvēku darbības rezultātā, vai arī abu minēto faktoru ietekmē. Šādam sugām nepieciešama turpmāka skaita izmaiņu kontrole un izmantošanas stingra likumiska kontrole.

- 1.7. Atbilstoši ornitofaunas Eksperta atzinumam, kopumā Dabas liegumā konstatēta 21 īpaši aizsargājamā putnu suga (Ziņojuma 7.pielikums), kas ir iekļauta arī Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumu Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu*” 1.pielikumā (īpaši aizsargājamo sugu saraksts) un Putnu direktīvas 1.pielikumā (sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā). Izmantojot Natura 2000 teritorijas monitoringa datus, ornitofaunas Eksperta veikto apsekojumu laikā un citos novērojumos iegūtos datus, ornitofaunas Eksperts noteicis tās putnu sugas, kuras iespējams varētu uzturēties Dabas lieguma teritorijā, kas atrodas Darbības vietas tuvumā:
 - 1.7.1. Dzelves – Kroņa purva klajākāajā daļā ir neliels rubeņu (*Tetrao tetrix*) riests vai gaiši riesto izklaidus. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai – 6 līdz 13 gaiši. Sugas indivīdu skaits samazinās lielākajā daļā tās izplatības areālā.
 - 1.7.2. Medņa (*Tetrao urogallus*) riesti konstatēti Dzelves – Kroņa purvam piegulošajās mežaudzēs, bet purvu minētā suga izmanto kā barošanās vietu. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, Dabas liegumā ir 6 līdz 12 gaiši.
 - 1.7.3. Čūskērglis (*Circaetus gallicus*) Dzelves – Kroņa purvā iespējams ir ļoti rets gadījuma ligzdotājs un pēdējos piecos gados barojamies purvā konstatēts 1 līdz 2 reizes.
 - 1.7.4. Purva piekūns (*Falco columbarius*) ligzdo Dabas lieguma purva malas mežos, tas ir novērots purvā, taču tā ligzdošana purvā nav pierādīta. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, Dabas liegumā ir 0 līdz 1 šīs sugas pāris.
 - 1.7.5. Dzērves (*Grus grus*) galvenokārt ligzdo Dabas lieguma mežos, bet iespējams kāds pāris arī pašā Dzelves – Kroņa purvā. Novērtēts, ka nelielā skaitā (līdz 50 īpatņiem) dzērves purvā uzturas caurceļošanas laikā. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, Dabas liegumā ir 2 līdz 4 dzervju pāri.
 - 1.7.6. Dzeltenais tārtiņš (*Pluvialis apricaria*) ligzdo klajākāajā Dzelves – Kroņa purva daļās un, atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai Dabas liegumā ir 2 līdz 3 pāri. Novērtēts, ka Eiropā kopumā minētās sugas populācijas skaits samazinās, lai arī atsevišķas populācijas uzskatāmas par stabilām un daļai nav zināms statuss. Galvenie faktori, kas izsauc šīs sugas īpatņu skaita samazinājumu vai darbojas kā limitējošais faktors, ir dzīvotņu (biotopu) zudums un to nelabvēlīgas izmaiņas.
 - 1.7.7. Kuitala (*Numenius arquata*) ligzdo klajākāajā Dzelves – Kroņa purva daļās un, atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, purvā ir 1 pāris.
 - 1.7.8. Purva tilbīte (*Tringa glareola*) ligzdo Dzelves – Kroņa purva lāmu rajonos un, atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai,

purvā ir 8 līdz 13 pāri. Tās dzīvotnes ir cieši saistītas ar akačiem un lāmām un purva tilbīte nav sastopama purvos, kuros to ir maz vai nav vispār, pat, ja purvs ir klajš bez kokaugu apauguma. Atbilstoši ornitofaunas Eksperta atzinumā sniegtajai informācijai, šī suga Putnu direktīvas 1.pielikumā iekļauta, jo pēdējo gadsimtu laikā ligzdojošo putnu populācija ir samazinājusies mitrāju nosusināšanas rezultātā, bet izplatības areāla Z daļā plaši purvu masīvi tiek izmantoti mežsaimniecībā.

- 1.7.9. Brūnā čakste (*Lanius collurio*) ligzdo Dabas lieguma purvainajās teritorijās, bet mazākā skaitā – meža klajumos. Atbilstoši Natura 2000 teritorijas standarta datu formā sniegtajai informācijai, Dabas liegumā ir 1 līdz 2 pāri.

2. Paredzētās darbības iespējamā ietekme, ar to saistītie apstākļi un Paredzētās darbības risinājumi:

- 2.1. ĪADT likuma 43.panta (4)daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43.panta (5)daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.
- 2.2. Dabas lieguma aizsardzības mērķis galvenokārt saistīts ar aizsargājamiem purvu biotopiem, kuru pastāvēšanu nosaka atbilstoši hidrogeoloģiskie apstākļi un mitruma režīms. Dabas liegumā ir arī liela ornitofaunas daudzveidība, jo purva biotopi un tajos esošie ezeriņu kompleksi ir īpaši piemēroti daudzu retu putnu sugu ligzdošanai un arī kā uzturēšanās vietas pēc ligzdošanas un migrāciju laikā. Dabas liegums uz R, DR un D no tā robežojas ar ĪADT aizsargājamo ainavu apvidu „Ādaži”, kas arī ir iekļauts Natura 2000 teritoriju tīklā, tādējādi veidojot daudz plašāku teritoriju ar īpaši aizsargājamu statusu.
- 2.3. Līdz 20.gs. 80-tajos gadiem, kad Atradnes teritorijā tika ierīkota susināšanas sistēma, pašreizējā Atradnes un Dabas lieguma teritorija veidoja vienotu augstā tipa purva kompleksu. Šīs teritorijas ir vienotā sistēmā. Teritorijas specifiskais reljefs, dabas un vides apstākļi ir veidojušies pateicoties regulārai applūšanai un apgrūtinātai notecei, kā rezultātā aktivizējušies pārpurvošanās procesi, uzkrājusies kūdra un sācis veidoties purvs. Dzelves – Kroņa purvs veidojies smilšainā ieplakā pārpurvojoties minerālgruntij, kuras pamatnē, atbilstoši Ziņojuma izstrādes gaitā veiktajiem pētījumiem, zem smilšainā slāņa pagul morēnas mālsmits. Augstā tipa purvs barojas no nokrišņu ūdeņiem, un tā specifisko mitruma režīmu, veģetāciju un tajā esošos purvam raksturīgos biotopus lielā mērā nosaka atbilstošs hidroloģiskais un hidrogeoloģiskais režīms. Ap purvu izveidojusies pārpurvotas purvainu mežu teritorijas.
- 2.4. No Dzelves – Kroņa purva D daļas ūdeņi noplūst uz Inčupi, bet no Z daļas - uz Pēterupi. Pēterupe atrodas ~0,5km uz Z no Darbības vietas un tā ir savienota ar Atradnes meliorācijas sistēmu, kurā tiek novadīti tās nosusināšanas ūdeņi.
- 2.5. Atradnes teritorijā izveidotā kūdras lauku nosusināšanas sistēma ir negatīvi ietekmējusi augstā purva biotopus, gan Darbības vietā, gan tai piegulošajā Dabas lieguma teritorijas daļā, tos degradējot. Nosusināšanas rezultātā ir krities dabiskais ūdens līmenis, bet mituma režīma izmaiņu ietekmē pārveidojas purva dabiskā struktūra un veģetācija, izzūd lāmas un slīkšņas, samazinās sfagnu, bet palielinās sīkkrūmu aizņemtās platības u.c. Lai gan Paredzētās darbības vietā, tāpat arī nelielā daļā Dabas lieguma teritorijās, kuras tieši pieguļ esošajiem Atradnes kontūrgrāvjiem, kūdras susināšanas negatīvā ietekme un ar to saistītās augāja izmaiņas veidojušās jau vēsturiski (izveidojot Atradnes nosusināšanas sistēmu vēl pirms Dabas lieguma izveides), Ziņojumā novērtēts, ka abpus susināšanas grāvjiem, atkarībā

no to parametriem un izveidošanas laika, arī ar Paredzēto darbību veidosies ietekmes zona, kurā prognozējama gruntsūdens līmeņa krišanās.

- 2.6. Pamatā tas saistāms ar to, ka esošais robežgrāvis ar Natura 2000 teritoriju tikai nelielā posmā gar VI ieguves lauka D robežu ir 3m dziļš. Uz Z no Atradnes DA stūra robežgrāvis gar VI un V ieguves lauka malu ir 2m, 2,7m un 2m dziļš, bet tālāk – uz A gar IV ieguves lauku (un tālāk) – 2,7m dziļš. Posmā, kur novadgrāvis jau šobrīd ir 3m dziļš, ir paredzēta tā attīrīšana, posmā uz Z no Atradnes DA stūra gar VI un V ieguves lauka malu paredzēta jauna 3m dziļa grāvja izveide, atkāpjoties 20m no Natura 2000 teritorijas, bet 2,7m dziļo grāvi uz A gar IV ieguves lauku (un tālāk pa Natura 2000 teritorijas robežu) paredzēts attīrīt un padziļināt līdz 3m atzīmei. Līdz ar to, Paredzētās darbības gaitā plānots veikt sekojošus susināšanas grāvju būvniecības darbus:
 - 2.6.1. Kontūrgrāvja, kas atdala Dabas liegumu un IV ieguves lauku, attīrīšanu un padziļināšanu no 2,7 līdz 3m dziļumam.
 - 2.6.2. Kontūrgrāvja, kas atdala Dabas liegumu un VI ieguves lauku, attīrīšanu un pārbūvi.
 - 2.6.3. Jauna 3 m dziļa kontūrgrāvja izveidošanu gar V un VI ieguves lauka A malu paralēli esošajam kontūrgrāvim, atkāpjoties 20m no Atradnes un Dabas lieguma esošās robežas, lai mazinātu susināšanas negatīvo ietekmi. Veco kontūrgrāvi starp Atradni un Dabas liegumu paredzēts aizbērt.
 - 2.6.4. Jauna 3m dziļa un 155m gara kontūrgrāvja izveidošanu VI ieguves lauka DA daļā, lai savienotu esošo kontūrgrāvi VI ieguves lauka D malā un jaunizveidoto kontūrgrāvi V un VI ieguves lauka A malā.
 - 2.6.5. Iekšējo novadgrāvju attīrīšanu un pārbūvi.
 - 2.6.6. Kontūrgrāvju dziļumu dažādās vietās plānots veidot atšķirīgu (gan zem, gan virs 2,5m), lai nodrošināt kūdras ieguvei nepieciešamo novadgrāvju tīklu ar attiecīgajiem kritumiem.
- 2.7. Lai mazinātu Paredzētās darbības ietekmi uz Natura 2000 teritorijas dabas vērtībām, viena susināšanas kontūrgrāvja (t.i. – esošā kontūrgrāvja gar V un VI ieguves lauku A malu, kas šobrīd pa posmiem ir 2m, 2,7m un 2m dziļš, bet plānots 3m dziļš) vietu plānots pārcelt par 20m uz R no Dabas lieguma (vecu grāvi aizberot). Jauno susināšanas kontūrgrāvi ar esošo 3m dziļo kontūrgrāvi gar VI ieguves lauka D malā piedāvāts savienot nevis taisnā leņķī, bet slīpi, tādējādi nedaudz samazinot arī ieguves laukumu Atradnes DA stūrī.
- 2.8. Ziņojuma ietvaros vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz Darbības vietas un tai piegulošās Natura 2000 teritorijas hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, kā arī, veicot aprēķinus, prognozēta kūdras ieguves lauku susināšanas ietekme uz Dabas lieguma gruntsūdens līmeni un iespējamā Paredzētās darbības negatīvās ietekmes zona. Ziņojumā vērtētas arī iespējamās izmaiņas zemsedzes struktūrā, augsnes struktūrā, mitrumā un ķīmiskajā sastāvā. Prognozēta arī Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz apkārtnes ainavu, tās daudzveidību un elementiem. Ziņojuma ietvaros vērtēta arī Paredzētās darbības un citu Darbības vietas apkārtņē esošo darbību kumulatīvā ietekme, veikts ar Paredzēto darbību saistīto risku novērtējums un analizēts ar Paredzētās darbības realizāciju saistītā ieguvuma nozīmīgums. Šādā ceļā, no dažādiem aspektiem, vērtējot Paredzēto darbību un tās iespējamo ietekmi uz Dabas liegumu, Ziņojumā no minētajām ir identificētas tās potenciāli būtiskās nelabvēlīgās ietekmes, kas varētu radīt neatgriezeniskas izmaiņas Paredzētās darbības vietai piegulošajā Natura 2000 teritorijā. Galvenās potenciāli nelabvēlīgās ietekmes saistītas ar izmaiņām Dabas lieguma teritorijas, kura tieši robežojas ar Darbības vietu, hidroloģiskajā un hidroģeoloģiskajā režīmā, kā rezultātā var notikt negatīvas izmaiņas ĪADT zemsedzē un tās struktūrā un mitruma režīmā, kas savukārt negatīvi ietekmē Dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti, tajā skaitā to piemērotību kā īpaši

aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas un uzturēšanās vietai. Minētās negatīvas ietekmes var izraisīt gruntsūdens līmeņa pazemināšanās (purva biotopiem neatbilstoši mitruma apstākļi) Dabas lieguma teritorijās, kuras atrodas esošo un plānoto kūdras lauku susināšanas grāvju ietekmes zonā. Tādējādi – ietekmes ir saistāmas ar biotopu kvalitātes pārmaiņām un tiešiem/netiešiem traucējumiem ornitofaunai.

- 2.9. Nosakot Paredzētās darbības iespējamās ietekmes atbilstoši MK Noteikumu Nr.300 9.punktā noteiktajiem kritērijiem, Birojs secina, ka ar Paredzētās darbības realizāciju nav sagaidāma tieša īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotnes platību, populāciju blīvuma samazināšanās, netiks veikta to platību fragmentācija vai izolēšana (nošķiršana), jo kūdras ieguve nav paredzēta Natura 2000 teritorijā (MK Noteikumu Nr. 300 9.4.1.-9.4.3.punkts, 9.4.5.punkts). Tomēr ieguve ir paredzēta tiešā Natura 2000 teritorijas tuvumā un tās purva biotopi ir īpaši jutīgi uz hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām. Šādas izmaiņas var izsaukt izmaiņas īpaši aizsargājamu biotopu kvalitātē (tam raksturīgajās struktūrās un funkcijās), bet bez pārdomātu risinājumu paredzēšanas, varētu tikt izsauktas arī izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka Natura 2000 teritorijas struktūru un funkcijas. Papildus antropogēnās ietekmes klātbūtne var radīt arī traucējumus (troksnis) tuvumā mītošajām putnu sugām (MK Noteikumu Nr. 300 9.4.4.-9.4.7.punkts). Minēto kritēriju konteksts attiecīgi veido ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma uzdevumu.
- 2.10. Gadījumos, kad plānotai darbībai var būt nelabvēlīga ietekme uz Natura 2000 teritoriju, ar novērtējuma uzdevumu un ietekmes novēršanas, mazināšanas risinājumiem ir svarīgi atrast saprātīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzību un saimniecisko darbību, lai Paredzētā darbības veikšanas gadījumā, tā neradītu negatīvu ietekmi uz piegulošo Natura 2000 teritoriju un nepasliktinātu tajā konstatēto dabas vērtību esošo stāvokli un kvalitāti, kā arī nebūtu pretrunā ar dabas aizsardzības un ĪADT izveides mērķiem. Paredzētās darbības ietekme jānovērtē un tai (ja tā pieļaujama) jānoteic tādi īstenošanas nosacījumi (tajā skaitā attiecībā uz kūdras lauku nosusināšanas sistēmas izveidi un susināšanas grāvju attālumiem līdz Natura 2000 teritorijai, Atradnes rekultivācijas risinājumiem u.c.), kas var kļiedēt pamatotas šaubas par Paredzētās darbības būtisku ietekmi un var nodrošināt ĪADT un kūdras ieguves līdzāspastāvēšanu. Konkrētajā gadījumā ir svarīgi, lai arī pēc kūdras ieguves lauku nosusināšanas sistēmas pilnveides un kūdras izstrādes blakus esošajā Dabas liegumā saglabātos purva biotopu pastāvēšanai piemēroti hidroloģiskie un hidroģeoloģiskie apstākļi un atbilstošs mitruma režīms; lai susināšanas darbu ietekme nevērstos plašumā, netiktu negatīvi ietekmētas un samazinātas purvā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu dzīvotnes; lai arī pēc kūdras ieguves pabeigšanas un Atradnes rekultivācijas Darbības vieta ilgtermiņā turpinātu veidot ar blakus esošajām teritorijām vienotu ainavu un biotopu kompleksu, kam nepieciešama izstrādāto teritoriju rekultivācija, atjaunojot agrāko mitruma režīmu.
- 2.11. Novērtējuma ietvaros, tostarp iesaistoties atbildīgajām vides un dabas aizsardzības institūcijām, vērtēta ietekmju iespējamība, to būtiskums un meklēti pieļaujamie risinājumi, nolūkā neradīt Paredzētās darbības negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritoriju.

3. Ietekmju novērtējums uz Dabas liegumu, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti:

- 3.1. Dabas lieguma teritorijā, kas robežojas ar Paredzētās darbības teritoriju, konstatētai 2 Eiropas Savienības aizsargājami purva biotopi, no kuriem viens ir Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājams (neskartu augsto purvu biotops). No lietas materiāliem izriet, ka precīzu biotopu joslu noteikt nav iespējams, jo pāreja vienam biotopam uz otru ir atkarīga no kūdras ieguves lauku sagatavošanas grāvju susināšanas ietekmes joslās. Šī josla ir mainīga un vietām Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamais neskartu augsto purvu biotops atrodas tikai desmit vai dažu desmitu metru attālumā no Darbības vietas. Šajos biotopos Natura 2000 teritorijā uzturas gan īpaši aizsargājamās putnu sugas, tajā skaitā 3, kuru dzīvotnes saistītas tieši ar purva teritoriju, gan konstatētas 1 īpaši aizsargājamā augu sugas atradnes.

Minēto dabas vērtību pastāvēšanu Natura 2000 teritorijā nosaka atbilstoši hidroģeoloģiskie apstākļi, ar raksturīgi augtu gruntsūdens līmeni, kas nodrošina augstajam purvam piemērotus mitruma apstākļus, līdz ar to arī raksturīgu veģetāciju, struktūru un elementus. Apstākļi, kas jau pirms Paredzētās darbības uzsākšanas vērtēti kā Natura 2000 teritorijai negatīvi, ir jau esošā kūdras ieguve un vēl pirms Dabas lieguma izveides veiktā Dzelves – Kroņa purva Z daļas meliorācija.

- 3.2. Paredzētā darbības ietvaros plānots pārbūvēt esošo kūdras lauku nosusināšanas sistēmu, pārtīrot un padziļinot esošos susināšanas grāvjus, kā arī izveidojot jaunus kontūrgrāvjus. Tieši plānotie darbi, kas saistīti ar iespējamām purva hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām, nepārdomātas rīcības gadījumā var atstāt negatīvu ietekmi uz Darbības vietai piegulošo Natura 2000 teritoriju un tajā esošajām dabas vērtībām. Purvam raksturīgā mitruma režīma izmaiņu ietekmē var palielināties degradētas purva teritorijas un samazināties neskartās austā tipa purva teritorija. Negatīvā ietekme var izpausties, kā purvam raksturīgās veģetācijas un struktūru samazināšanās, purva teritorijā palielinoties apaugumam ar kokiem un sīkkrūmiem, samazinoties klajām ar sfagniem klātajām platībām un lāmu un purva ezeriņu aizņemtajām teritorijām, kas savukārt vairs nebūtu piemērotas Dabas liegumā konstatētajām īpaši aizsargājamām putnu sugām.
- 3.3. Lai novērtētu un prognozētu Paredzētās darbības ietekmes zonu, kuras veidošanās saistāma ar Paredzētās darbības gaitā plānoto Atradnes esošo nosusināšanas grāvju pārtīrīšanu un jaunu nosusināšanas grāvju izveidi, Ziņojuma izstrādes gaitā pieaicināti hidroloģijas un hidroģeoloģijas eksperti G.Zaķis un V.Šēners. Pārstrādājot Ziņojumu, Ziņojuma 3.13.nodaļā ir iekļauti arī aprēķini, kas veikti, lai noteiktu sagaidāmās gruntsūdens līmeņa izmaiņas un to ietekmes izplatības zonas. Atbilstoši veiktajiem aprēķiniem, Ziņojuma izdarīti šādi secinājumi:
 - 3.3.1. Gada vidējās gruntsūdens līmeņa sezonālās svārstības augtajā purvā var sasniegt ~10 – 15cm. Attiecīgi, vērtējot esošās darbības un Paredzētās darbības ietekmes uz purva hidroloģisko režīmu, - iespējamās ietekmes zonas un to būtiskums vērtēts kopskatā ar ūdens līmeņa svārstībām, kas purvā vidēji novērojamas gada griezumā.
 - 3.3.2. Aprēķināts, ka maksimālā jau esošo kontūrgrāvju negatīvā ietekme, kas pārsniedz gada vidējās gruntsūdens līmeņa sezonālās svārstības (10 – 15cm) augstajā purvā, izpaužas ~35m līdz 37m attālumā no kontūrgrāvjiem, atkarībā no to dziļuma (proti, atkarībā no tā, vai tie šobrīd ir 2m, 2,7m vai 3m dziļi). Aiz šādas zonas susināšanas grāvja radītais gruntsūdens līmeņa pazeminājums novērtēts kā 10 cm un mazāks. Ziņojumā ietverts secinājums, ka pamatā esošie kontūrgrāvji šobrīd neietekmē Dabas liegumā esošo lāmu hidroloģisko režīmu un hidroģeoloģiskos apstākļus. Tomēr vienlaikus norādīts, ka, - lai gan gar Atradnes A malu esošās lāmas atrodas ārpus aprēķinātās ietekmes zonas, kas pārsniedz sezonālās svārstības, tās atrodas šīs zonas tuvumā un Ziņojumā tiek prognozēts, ka tajās var pazemināties ūdens līmenis, kā rezultātā platības ziņā mazākās lāmas izzūtu. Līdzīgus secinājumus Ziņojums satur attiecībā uz lāmām, kas atrodas uz D no IV ieguves lauka. Arī šajā gadījumā lāmas atrodas zonā, kur susināšanas ietekme nepārsniedz sezonālās svārstības, tomēr mazākās lāmas izzūšanu jau pie pašreizējās situācijas Ziņojums prognozē jebkurā gadījumā.
 - 3.3.3. Prognozēts, ka padziļinot esošo kontūrgrāvi grāvi līdz 3m atzīmei, ietekmes zona, kas pārsniedz gada vidējās gruntsūdens līmeņa sezonālās svārstības (10 – 15cm), pieaugs par ~2m, sasniedzot 37m, kā tas ir jau šobrīd posmos, kur esošie kontūrgrāvji ir 3m dziļi.
 - 3.3.4. Arī ierīkojot jaunu susināšanas grāvi gar Atradnes V un VI ieguves lauku A malu (atkāpjoties 20m no Dabas lieguma robežas), ietekmes zonas tiek prognozētas līdzvērtīgas, - ietekmes zona, kas pārsniegtu gada vidējās gruntsūdens līmeņa

sezonālās svārstības (10 – 15cm), sasniegtu 37m. Aiz šādas zonas susināšanas grāvja radītais gruntsūdens līmeņa pazeminājums aprēķināts 10 cm un mazāks.

- 3.3.5. Savukārt savienojošā kontūrgrāvja pie Atradnes DA stūra ietekme tiek prognozēta nedaudz lielāka. Ņemot vērā konkrētās vietas apstākļus un, iespējams, grāvja konfigurāciju, ietekmes zona, kas pārsniegtu gada vidējās gruntsūdens līmeņa sezonālās svārstības (10 – 15cm), aprēķināta 45m plata.
- 3.4. Vērtējot šādu ietekmi kopskatā ar Darbības vietas apstākļiem un blakus esošo Dabas liegumu, sagaidāmās ietekmes Ziņojumā ir grupētas, atkarībā no to rakstura un būtiskuma. Ar Paredzēto darbību sagaidāmas tiešās ietekmes, kas ietver tiešo ieguves laukumu un grāvju vietas, kur tieši un fiziski tiks pārveidota esošā situācija. Šādas ietekmes neskar Natura 2000 teritoriju. Tāpat ir noteikta netiešā ietekmes zona, kurā susināšanas ietekmi saskaņā ar MK Noteikumu 300 nosacījumiem Ziņojuma autori kvalificē kā būtisku, kā arī sekundārās ietekmes zonu, kas var sniegties līdz ~140m attālumā no susināšanas grāvjiem. Plašāku skaidrojumu sekundārās ietekmes zonai Ziņojuma autori nesniedz, tādēļ Birojs atzīmē, - kā tas novērtēts arī citu kūdras ieguves projektu ietekmes uz vidi novērtējumu gaitā un apstiprināties novērojumos, - kūdras ieguve veicina kūdras slāņa sēšanos vērā ņemamā joslā ap ieguves vietu (var sasniegt 100 – 150m). Šādā zonā kūdras slāņa sēšanās notiek vienlaicīgi ar gruntsūdens līmeņa pazemināšanos, līdz ar to gruntsūdens līmeņa dziļums attiecībā pret purva virsmu nemainās. Pamatā biotopu kvalitāte šajā sekundārās ietekmes zonā būtiski neatšķiras, tomēr ir konstatējams, ka meliorācijas sistēma teritoriju ir ietekmējusi.
- 3.5. Šādā kontekstā Ziņojuma 5.1.3.nodaļā atzīts, ka netiešas nelabvēlīgas ietekmes zona kā nosusināšanas darbu rezultāts, kas ir kvalificējama kā būtiska, ir sagaidāma ~40m attālumā no esošajiem grāvjiem, kas tiks tīrīti un/vai padziļināti līdz 3m dziļumam, kā arī no jaunā susināšanas kontūrgrāvja, ko paredzēts pārcelt ~20m attālumā no Dabas lieguma gar V un VI ieguves lauka A malu. Savukārt no jaunā savienojošā (slīpā) grāvja netiešās būtiskās nosusināšanas ietekmes areāls ir noteikts 47m plats. Salīdzinājumā ar aprēķiniem, kas veikti Ziņojuma 3.13.nodaļā, secināms, ka ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtēšanas eksperti, apkopojot visu Ziņojumā novērtēto informāciju par aspektiem, kas pakļaujami novērtējumam saskaņā ar MK Noteikumiem Nr.300, - ir nonākuši pie secinājuma, ka būtiskas ietekmes areālā ieskaitāma arī zona, kur Paredzētās darbības izraisīta susināšanas ietekme atbilstoši teorētiskajiem Ziņojuma 3.13.nodaļas aprēķiniem būtu 10-7cm. Lai gan tas ir mazāk kā Ziņojumā norādītās gada vidējās sezonālās svārstības, Ziņojuma 6.nodaļā, vērtējot kumulatīvās ietekmes, - Ziņojuma sagatavošanā iesaistītie eksperti (Ziņojuma autori) norāda, ka par minimālu attiecībā pret Natura 2000 teritoriju ir jāuzskata ietekme uz purva hidroloģisko režīmu, kas atrodas aiz 45m – 47m attāluma no susināšanas grāvjiem, jo līdz tai susināšanas ietekme var sasniegt arī 20cm. Tādējādi no paša Ziņojuma izriet, ka susināšanas ietekme kumulatīvi varētu sasniegt ne tikai Ziņojuma 3.13.nodaļā norādītos ~10-15cm, bet arī vairāk, kas varētu būt par pamatu Ziņojuma 5.1.3.nodaļā par netiešās būtiskās ietekmes areālu noteikt plašāku zonu.
- 3.6. Ņemot vērā Ziņojumā novērtēto, kā arī daudzos citos līdzīgu darbību ietekmes uz vidi novērtējumos secināto, Birojs atzīst, ka ietekmes uz Dabas liegumu būtiskums ir tieši atkarīgs no tā, cik tuvu aizsargājamai dabas teritorijai un cik dziļi tiks izrakti nosusināšanas sistēmas grāvji. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz teritorijām ārpus Darbības vietas, konstatējams, ka tā lielā mērā atkarīga arī no risinājumiem, ar kādiem Paredzētā darbība tiktu realizēta, pasākumiem, kas plānojami un īstenojami nelabvēlīgas ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai. Lai mazinātu Paredzētās darbības ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, Ierosinātāja piedāvā viena susināšanas kontūrgrāvja (t.i. – esošā kontūrgrāvja gar V un VI ieguves lauku A malu, kas šobrīd pa posmiem ir 2m, 2,7m un 2m dziļš, bet plānots 3m dziļš) vietu pārcelt par 20m uz R no Dabas lieguma (vecu grāvi aizberot). Savukārt savienot šo jauno susināšanas kontūrgrāvi ar esošo 3m dziļo kontūrgrāvi gar VI ieguves

lauka D malā tiek piedāvāts nevis taisnā leņķī, bet slīpi, tādējādi nedaudz samazinot arī ieguves laukumu Atradnes DA stūrī. Pie šādiem risinājumiem Ziņojumā novērtēts, ka iespējams samazināt Paredzētās darbības ietekmi uz Natura 2000 teritoriju un MK Noteikumu Nr.300 9.4.6.punktā noteiktajām biotopu kvalitātes un struktūras izmaiņām (kas atbilstoši Ziņojuma 5.1.3.nodaļai kvalificētas kā būtiskas). Tādā veidā Paredzētās darbības ietekmei tiktu pakļauti vairs tikai 0,03ha Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamā biotopa 7110* *Neskartī augstie purvi* un 3,33ha īpaši aizsargājamā biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējams vai noris dabiskā atjaunošanās*. Šāds ietekmes samazinājuma efekts tiek saistīts arī kombinācijā ar plānoto esošā kontūrgrāvja gar V un VI ieguves lauku A malu aizbēršanu, kas ļautu uzlaboties (atjaunoties) hidroloģiskajam režīmam Dabas liegumā. Ziņojuma autoru skatījumā šādā ceļā veidotos nosacīta buferjosla Natura 2000 teritorijas aizsardzībai 16 028 m² platībā.

- 3.7. Saistībā ar minēto Ziņojumā ietverts secinājums, ka Dabas liegumā līdz ar to būs iespējams atjaunot mazāk degradētās purva platības, ka tādējādi būs iespējams mazināt gan jau esošo, gan sagaidāmo susināšanas nelabvēlīgo ietekmi uz Dabas liegumā konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti. Savukārt ūdens līmeņa atjaunošanu Atradnes izstrādātajās teritorijās, kuru rekomendējuši veikt arī pieaicinātie hidroloģijas un ģeoloģijas eksperti (Ziņojuma 8.pielikums), plānots realizēt kā vienu no rekultivācijas pasākumiem. Ziņojumā prognozēts, ka mitruma režīma atjaunošana ļaus renaturalizēt vismaz daļu no šobrīd izstrādē esošajām un Paredzētās darbības gaitā izstrādāt plānotajam agrākā purva teritorijām, kā arī atstās labvēlīgu ietekmi uz Darbības vietai blakus esošo Dabas lieguma teritoriju.
- 3.8. Novērtējis šādus ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumus, tostarp kopskatā ar pašā Ziņojumā ietvertajiem secinājumiem un novērtējumu, kā arī DAP vērtējumu, Birojs atzīst, ka Ierosinātajās piedāvātie risinājumi sagaidāmās ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novēršanai nav pietiekoši, jo sagaidāmās būtiskās ietekmes areāls ir vērā ņemami plašāks kā piedāvātā atkāpšanās josla. Ziņojumā minētais otrs ietekmes novēršanas pasākums, kas ietvertu buferjoslas izveidi (Ziņojuma 3.13.8.attēls), faktiski ir tā paša pirmā pasākuma rezultāts (esošā kontūrgrāvja aizbēršana vai aizdambēšana un jauna izveide, atkāpjoties no Dabas lieguma robežas), turklāt par buferjoslu būtu korekti uzskatīt piesardzības zonu, kas veidotos starp Dabas liegumu un ieguves vietu, nevis zonu jau pašā Natura 2000 teritorijā, kurā varētu uzlaboties situācija pēc esošā nosusināšanas grāvja aizbēršanas (Ziņojuma 3.13.8.attēls, 83.lpp.). Tā kā susināšanas grāvju būtiska ietekme ar Paredzēto darbību ir konstatēta 40m – 47m platā joslā, risinājums, kas paredzētu tikai viena grāvja pārcelšanu, turklāt tikai par 20m nav pietiekošs. Attiecīgi, šāds risinājums arī samazina Ziņojumā uzsvērto līdzšinējā grāvja aizbēršanas pozitīvo ietekmi Natura 2000 teritorijas joslā gar aizberamo kontūrgrāvi, jo jaunā grāvja ietekme Natura 2000 teritorijā iestieptos vismaz par 20m tālāk kā aizberamā grāvja vieta. Papildus ietekmes uz Natura 2000 kontekstā ir būtiski ņemt vērā arī jautājumu par susināšanas kontūrgrāvju dziļumu. Kā tas izriet no Ziņojuma un savās atsauksmēs akcentējusi arī DAP, - Darbības vietā veiktas izpētes rezultātā 3,20m – 4,50m dziļumā no zemes virsmas ir jau konstatēts smilts vai smilšainu dūņu slānis. Tā biezums mainās no 1,5m – 2,75m. Savukārt kontūrgrāvjus (kur tie jau šobrīd nav 3m dziļi) ir paredzēts ierīkot līdz 3m dziļumam, lai varētu veikt arī kūdras ieguvī plānotajā 3m dziļumā. Ziņojuma autori uzskata, ka bažām kopumā nav pamata, jo līdz smilts slānim saglabāsies kūdras slānis, tādēļ nav pamata uzskatīt, ka ūdens papildus (pastiprināta) filtrācija varētu notikt pa kūdrai pagulošo smilti. Tomēr jāatzīst, ka papildus filtrācijas gadījumā (ja, piemēram, konkrētajā grāvja ierīkošanas/tīrīšanas/padziļināšanas vietā pagulošais smilts slānis atrastos augstāk kā atsevišķajos urbumos tika konstatēts), - ietekme uz Natura 2000 teritoriju varētu būt arī plašāka un būtiskāka.

3.9. Saistībā ar šiem Biroja apsvērumiem, DAP par Ziņojumu 2016.gada 22.aprīlī ir sniegusi šādu atsauksmi (Nr.4.9/30/2016-N-E):

- 3.9.1. DAP uzskata, ka ūdeņu filtrācijas apstākļi un ātrums no Dabas lieguma teritorijas ir būtiskākais Natura 2000 teritorijas dabas vērtības apdraudošais apstākļis un, paredzētajai kūdras ieguvei un novadgrāvju rakšanai tieši gar Dabas lieguma robežu vai atkāpjoties no tās tikai par 20m (kā paredzēts Ziņojumā gar izstrādes teritorijas austrumu malu) paredzama būtiska negatīva ietekme uz pieguļošo Natura 2000 teritoriju.
- 3.9.2. DAP norāda, ka susināšanas ietekmes rezultātā (atkarībā no situācijas) gruntsūdens līmeņa pazemināšanās purvā vairāk nekā par 7 - 10cm izpaudīsies līdz 47m attālumā no ierīkotajiem grāvjiem. Tādēļ, lai nodrošinātos pret negatīvu ieguves darbu ietekmi uz Dabas liegumu, un, ņemot vērā aprēķinos konstatēto meliorācijas ietekmes zonas platumu, jaunie grāvji ir jāparedz attālumā no Dabas lieguma, kas nebūtu mazāks par 50 m, bet 50 metru buferjoslā jānovērš ūdens notece no purva.
- 3.9.3. DAP tāpat atzīmē, ka aprēķinos, neraugoties uz DAP vairākkārtējiem norādījumiem par tā nepieciešamību, nav ievērtēta iespējamā ūdeņu filtrācija pa kūdrai pagulošo smilts slāni, kas, kā liecina Ziņojumam pievienotie urbumu apraksti, var sākties jau 3,2m dziļumā zem kūdras. Ņemot vērā smilts labās filtrējošās īpašības, ūdeņu filtrācija caur šo smilts slāni var radīt ievērojami aktīvāku gruntsūdeņu noplūdi no Dabas lieguma teritorijas, salīdzinot ar minētajos aprēķinos paredzēto, un attiecīgi arī būtiski lielāku negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritoriju. Atsaucoties uz literatūru, DAP norāda, ka hidroģeologu pētījumi liecina, ka šāds zemkūdras filtrācijas process ir realitāte un tādēļ atbilstīgi ir jāņem vērā. Tā kā nevar izslēgt šādas ietekmes iespējamību un ieguve plānota gar Natura 2000 teritoriju, DAP uzskata par apstākļiem un situācijai pamatotu noteikt, ka, lai nepieļautu gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu drenēšanos no plašākas purva teritorijas caur kūdrai pagulošo smilts slāni, ir ierobežojams kūdras izstrādes un novadgrāvju dziļums – maksimāli līdz 2,5 metriem. Papildus DAP uzsver, - tā kā ir sarežģīti teorētiski ievērtēt visus daudzos purvu ietekmējošos hidroģeoloģiskos un hidroģeoloģiskos faktorus, liela nozīme ir gruntsūdeņu monitoringam ieguves vietai tuvākajā purva daļā, lai konstatētu gruntsūdeņu līmeņa ietekmes dažādos attālumos no ieguves teritorijas. Savukārt būtiskas ietekmes gadījumā nekavējoties būtu jāuzsāk darbības šās ietekmes novēršanai. Tādēļ DAP nosaka par pamatotu papildus Paredzētās darbības ietvaros katrā plānotā monitoringa vietā ierīkot tomēr 2 urbumus, lai veiktu gan kūdras slānī esošo gruntsūdeņu, gan smilts slāņa pazemes ūdeņu monitoringu. Urbumi ierīkojami un monitorings uzsākams jau pirms paredzētajiem grāvju rakšanas un izstrādes darbiem.
- 3.9.4. Papildus DAP skaidro, ka augsto purvu veido *akrotelms*, kas ir dzīvā purva daļa un *katotelms*, ko veido kūdra jeb nedzīvā daļa. Atsaucoties uz literatūras avotiem, DAP norāda, ka grāvju ietekme uz *akrotelmu* un uz *katotelmu* ir atšķirīga. *Katotelmam* ūdens uzsūkšanās spēja ir daudz lielāka, turpretim *akrotelms* ir jūtīgāks uz jebkādam ūdens līmeņa svārstībām. Nosusinoties aktīvajai purva virsmai jeb *akrotelmam*, pakāpeniski veidojas apstākļi, kas ir nepiemēroti galvenajiem kūdras veidotājiem – sfagni, liekņu (negatīvā reljefa forma) platība samazinās, tipisko purva veģetāciju aizstāj galvenokārt sīkkrūmu audzes, tiek radīti labvēlīgi apstākļi kokaugu attīstībai. Tādēļ DAP pamato, ka purva pazemes ūdeņu monitorings pilnībā neatspoguļo susināšanas grāvju ietekmi uz purvu, īpaši jau *akrotelmu* (ietekme var būt daudz plašāka (līdz pat 100m un vairāk metriem) nekā uz *katotelmu* (Birojs atzīmē, ka šādas ietekmes zona kā sekundārā ir identificēta arī Ziņojumā). Tādēļ DAP uzskata, ka papildus nepieciešams veikt arī veģetācijas monitoringu, jo iepriekš veikti pētījumi uzrāda, ka pazemes ūdeņu monitorings neatspoguļo patieso grāvja ietekmi

uz purva aktīvo daļu.

- 3.9.5. Ņemot vērā visu Ziņojumā novērtēto un DAP atsauksmē norādīto, DAP uzskata, ka Paredzēto Darbību Atradnes IV, V un VI kūdras ieguves laukos ir pieļaujams veikt tikai tad, ja tiek ievēroti DAP izvirzītie nosacījumi.
- 3.10. Ierosinātāja Ziņojumā papildus ir norādījusi, ka pirms ieguves uzsākšanas un ieguves laikā tiks veikts gruntsūdens līmeņu monitorings. Gadījumā, ja tiks novērota gruntsūdens līmeņa pazemināšanās pie Dabas lieguma vairāk par sezonālo svārstību robežu, tiks veikti papildus pasākumi (piemēram, audekla ieklāšana starp novadgrāvi un Dabas liegumu novadgrāvja ārmalā). Attiecībā uz šādu audeklu Ziņojuma 122.lpp norādīts, ka tas būtu ūdenscaurlaidīgs, tomēr Birojs pieņem, ka tā ir pārrakstīšanās kļūda (domāts – ūdensnecaurlaidīgs), ņemot vērā gan pasākuma mērķi, gan tā atbilstību citos ietekmes uz vidi novērtējumos vērtētiem un arī Ziņojuma 8.pielikumā raksturotiem risinājumiem susināšanas ietekmes mazināšanai.
- 3.11. Lai gan Ierosinātāja šo pasākumu kā piemēru pieņēmuma formā min tikai kontekstā ar iespējamu nelabvēlīgu monitoringa rezultātu, Birojs kopskatā ar DAP izvirzītajiem nosacījumiem atzīmē, ka citu ietekmes uz vidi novērtējumu ietvarā šāds risinājums ir bijis aplūkots un pamatā tiek atzīts par salīdzinoši efektīvu negatīvas susināšanas ietekmes mazināšanai. Ja starp susināšanas kontūrgrāvi un purvu (Dabas lieguma pusē) tiek veidots gruntī iedziļināts „aizkars” no ūdens necaurlaidīga materiāla (piemēram, plēves), ir iespējams pilnvērtīgi izmantot daudz plašāku kūdras atradņu teritoriju. Šāda metode ir saistīta ar papildus izmaksām, tomēr tā vērā ņemami novērš gan nosusināšanas netiešo būtisko ietekmi uz aizsargājamo neskartā purva teritoriju, gan mazina sekundārās ietekmes. Tā, piemēram, kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnē „*Lielsalas purvs*” Talsu novada, Valdgales pagastā, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā secināts, ka netiešās nosusināšanas ietekmi šādā risinājumā iespējams samazināt līdz ~20m joslai, savukārt sekundārajai ietekmei blakus esošās Natura 2000 teritorijas platības netiktu pakļautas vispār vai tikai minimālā apjomā. Ņemot vērā gan DAP izvirzītās obligātās prasības Paredzētās darbības realizācijai, gan to, ka faktiski šādā gadījumā (atkāpjoties līdz ~50m zonā no Dabas lieguma) Atradnes platības, kurās iespējama ieguve, vērā ņemami samazinātos, - ūdens necaurlaidīga audekla lietojums varētu būtu kā vēl viens risinājums, lai ieguvī jutīgajai Natura 2000 teritorijai (Dabas liegumam) Ierosinātāja varētu veikt tuvāk. Birojs šos apsvērumus ņem vērā, izdodot šajā atzinumā nosacījumus Paredzētās darbības veikšanai.
- 3.12. Saistībā ar nosusināšanas grāvju dziļumu Birojs ņem vērā DAP prasību un uzskata, ka DAP pamatoti saglabā bažas par iespējami būtisku ietekmi uz Natura 2000 teritoriju kūdras slāni pasedzošā smilšu slāņa kontekstā. Kā tas konstatēts arī iepriekš - par Paredzēto darbību sniegtajā DAP atsauksmē (2014.gada 9.oktobra atsauksme Nr.4.9/43/2014-N-E) – 2014.gada apsekojumu laikā tika konstatēts, ka jau šobrīd dziļākie grāvji III, V un VI ieguves lauku robežjoslās garākos posmos ietiecas kūdrai pagulošajā smilšu slānī un Paredzētās darbības saistībā ir secināts, ka šāda situācija pastiprinās nelabvēlīgu ietekmi uz Dabas liegumu. Ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma ietvaros gar Darbības vietas perimetru esošo kontūrgrāvju vietās ir veikti 3 kontrolurbumi, nosakot slāņu griezumu (Ziņojuma 3.13.1.attēls; Ziņojuma 5.pielikums). Urbumos konstatēts, ka smilts, smilšaina materiāla iegula vistuvāk zemes virsmai atrodas pie V/VI ieguves lauka A malas (3,20m dziļumā), bet citviet kūdras slānis sniedzas līdz 4,1m un 4,5m dziļumam. Birojs no vienas puses pievienojas DAP bažām, jo grāvja izveides vai esoša grāvja tīrīšanas/padziļināšanas gadījumā nav iespējams garantēt pilnībā nemainīgu darbu veikšanas dziļumu un kūdras slāņa dziļums līdz smilšu slānim Darbības vietā acīmredzami ir stipri mainīgs. Nevar izslēgt, ka kādā vietā tas atrodas vēl seklāk, turklāt jau šobrīd dažviet Atradnes grāvjos ir konstatēts, ka tie ietiecas kūdrai pagulošajā smilšu slānī. Tomēr no otras puses pilnībā aprobežot Paredzēto darbību tādējādi, ka kūdras ieguve un grāvju

dziļums nosakāms tikai 2,5m, nebūtu samērīgi, ņemot vērā to, ka Darbības vietā (IV, V un VI ieguves laukos) jau šobrīd centrālo susināšanas grāvju dziļums ir 3m un no 3 urbumiem divos pasedzošais smiltis slānis ir konstatēts 4,1 un 4,5m dziļumā. Sasniedzamajam mērķim atbilstīgi ir panākt, ka grāvji tiek ierīkoti tādējādi, lai dziļums ne tikai nesasniegtu kūdru pasedzošo slāni, bet saglabātu arī piesardzības slāni, kuru neuzmanības dēļ vai negadījuma situācijā netiktu pārrakta ar tehniku. Šādu slāni būtu optimāli noteikt DAP norādītajā ~0,5m dziļumā. Tā kā slāņu dziļums ir mainīgs, tieši vadoties no šāda nosacījuma, būtu pamatoti projektēt grāvju dziļumus, ņemot vērā arī nepieciešamos grāvju kritumus (notecei). Nosakot šādu obligāto prasību, piemērotāks risinājums Biroja ieskatā varētu būt grāvju dziļumu, kritumu pamatojums derīgo izrakteņu ieguves projektā ar nosacījumu, ka to dziļums nedrīkst būt lielāks kā ~0,5m līdz kūdru pasedzošajam slānim, kur nepieciešams, - pirms tam veicot papildus slāņu mērījumus.

- 3.13. Atbilstoši ornitofaunas Eksperta vērtējumam, apsekojot Darbības vietai piegulošo Dabas lieguma teritoriju, novērota jau ap Atradni esošo susināšanas grāvju, kas izveidoti 20.gadsimst 80-tajos gados un tieši robežojas ar Natura 2000 teritoriju, negatīvā ietekme uz Darbības vietai blakus esošajām Dabas lieguma purvainajām teritorijām. Analizējot situāciju dabā un dažādu gadu ortofotoainas, novērtēts, ka susināšanas grāvju negatīvās ietekmes rezultātā samazinājušās vai pat izzudušas lāmu – akaču kompleksu aizņemtās teritorijas, kā arī samazinājušās purva atklātās teritorijas, bet palielinājušās teritorijas ar kokaugu un sīkkrūmu apaugumu un apauguma blīvums (Ziņojuma 7. un 9.pielikums). Ornitofaunas eksperts atzīst, ka, turpinoties līdzšinējām mitruma režīma izmaiņām un to tendencēm attīstoties, kā rezultātā varētu izzust purva lāmas un ezeriņi, mainīties purvam raksturīgā veģetācija un struktūra, - vienlaikus samazinātos arī īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotņu platības. Tā rezultātā var tikt negatīvi ietekmētas Darbības vietai piegulošajā Natura 2000 teritorijā dzīvojošās putnu sugas.
- 3.14. Ornitoloģijas Eksperts vērtējis Paredzētās darbības iespējamo negatīvo ietekmi uz tām īpaši aizsargājamām putnu sugām, kurām ir tieša saistība ar to uzturēšanos Dabas lieguma Z daļā purva teritorijā, kas piegul Darbības vietai un kuras varētu ar Paredzēto darbību tikt traucētas. Ornitofaunas eksperts nedz esošās darbības, nedz konkrētās Paredzētās darbības kontekstā nav konstatējis, ka kūdras ieguve Natura 2000 teritorijas tuvumā un līdzšinējo kūdras ieguves lauku paplašināšana garākā joslā gar Natura 2000 teritoriju rada (varētu radīt) būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz tur mītošajām putnu sugām ar trokšņa traucējumu. Atbilstoši vērtējumam - rubenim, dzeltenajam tārtiņam un purva tilbītei nelabvēlīga ietekme ir Dzelves – Kroņa purva hidroloģiskā režīma izmaiņas, ko rada meliorācija, kas izveidota purva un tam piegulošo mežu nosusināšanai, un kūdras ieguve, kā rezultātā samazinās klajās rubeņu riestam piemērotās purva platības (tām aizaugot ar kokaugiem). Tāpat samazinās klajās dzeltenajam tārtiņam piemērotās platības (tām apaugot ne tikai ar kokaugiem (priedēm, bērziem), bet arī ar sīkkrūmiem (viršiem, vaivariņiem). Pamazām samazinās vai pat izzūd lāmu - akaču aizņemtās platības, kas ir galvenais priekšnosacījums (dzīvotne) purva tilbītes pastāvēšanai purvā. Atbilstoši Eksperta vērtējumam un Ziņojumā sniegtajai informācijai, šīs nelabvēlīgās ietekmes Dzelves – Kroņa purvā pastāv jau šobrīd un no sniegtā vērtējuma izriet, ka ietekmju apmērus no putnu sugu aizsardzības viedokļa Ornitofaunas eksperts vēlē kā būtiskus un nepieļaujamus (norādīts, ka šādai ietekmei turpinoties un attīstoties īpaši aizsargājamo putnu sugu klātbūtne ietekmētajā teritorijā ir tikai dažu desmitgažu jautājumus). Attiecīgi no Ornitofaunas eksperta atzinuma faktiski izriet, ka ietekmi, kas atbilstu jau līdzšinējam līmenim ar līdzšinējo darbību – eksperts vērtē kā tādu, kas var nonākt pretrunā Natura 2000 aizsardzības mērķiem. Tādējādi, no veiktā ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma izriet, ka Paredzētajai darbībai, ja tā pieļaujama, ir pamats noteikt tādus nosacījumus un risinājumus, kas ietekmi rada mazāku kā līdzšinējā ieguve Natura 2000 teritorijas tuvumā.

- 3.15. Papildus ornitofaunas Eksperta atzinumā sniegtajam vērtējumam Ziņojumā ietverts tā autoru viedoklis par sagaidāmo ietekmi uz ornitofaunu. Secināts, ka, uzsākot Paredzēto darbību, ietekme uz Dabas lieguma teritorijā esošajām īpaši aizsargājamajām putnu sugām, nemainīsies. Vienlaikus Ziņojumā atzīts, ka ir būtiski nodrošināt īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotņu (biotopu) saglabāšanos un to stāvokļa uzlabošanos, jo īpaši aizsargājamo putnu uzturēšanās Dabas liegumā lielākoties saistīta ar purvā esošo hidroloģisko tīklu (purva lāmām un ezeriņiem). Biroja ieskatā pie nosacījuma, ja tiek nodrošināti papildus nosakāmie pasākumi hidroloģiskā režīma izmaiņu ietekmes uz Natura 2000 teritoriju mazināšanai, nav sagaidāmas, ka ar Paredzētās darbības realizāciju turpināsies Ornitofaunas eksperta atzinumā norādītās nelabvēlīgās ietekmes līdzšinējos negatīvajos apmēros un situācija ar atkāpšanos no Dabas lieguma pat uzlabotos. Tādējādi, ja tiks nodrošināti izvirzāmie purva biotopu stāvokļa uzlabošanas un saglabāšanas pasākumi, kas nepieciešami arī īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, - Paredzētā darbība var būt pieļaujama. Vienlaikus Birojs uzskata, ka būtu pamatoti noteikt arī piesardzības pasākumus trokšņa traucējumu aspektā. Lai gan Ornitofaunas eksperts šādu traucējumu ietekmi savā atzinumā nav uzsvēris, jo uzmanība koncentrēta galvenokārt uz putnu sugu aizsardzībai svarīgu biotopu kvalitātes mazināšanos, būtu pamatoti Paredzētajai darbībai noteikt tādas realizācijas nosacījumus, kas no nelabvēlīgiem traucējumiem pēc iespējas izvairās, tostarp ņemot vērā prasības, kas līdzīgos gadījumos tiek noteiktas paredzēto darbību realizācijai Natura 2000 teritoriju tuvumā.
- 3.16. Lai arī Natura 2000 vērtējums ir procedūra, kuras mērķis ir novērtēt ietekmi uz konkrētajā teritorijā aizsargājamo dabas vidi, Ziņojumā vispārēji ir apskatītas arī ietekmes cilvēku veselības un to dzīves vides aizsardzības kontekstā. Tādēļ ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma gaitā aplūkots arī Paredzētās darbības rezultātā iespējamais gaisa piesārņojums un trokšņa līmeņa izmaiņas, tajā skaitā no dažādām kūdras izstrādes tehnikas vienībām un iegūtās kūdras transportēšanas. Atbilstoši novērtētajam, nav pamata uzskatīt, ka minētās ietekmes izraisīs gaisa kvalitātes vai trokšņa robežlielumu pārsniegšanu. Ietekmes būs ilgstošas, tomēr nebūs tik būtiskas, lai pārsniegtu vides kvalitātes normatīvus. Papildus ir paredzēts nodrošināt piebraucamā ceļa laistīšanu periodos, kad iespējama to pastiprināta putēšana, transportējamās kravas ir plānots nosegt, kā arī transportēšanas reusus plānot tikai dienas laikā.

IV. Kopsavilkums par Paredzētās darbības ietekmi samazinošajiem un kompensējošajiem pasākumiem:

1. Natura 2000 novērtējuma procedūras rezultātā, izvērtējot iespējamās negatīvās ietekmes potenciālos avotus, izstrādāti priekšlikumi dažādiem pasākumiem, kas īstenojami ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novēršanai un samazināšanai. Lielā mērā šie pasākumi jau aplūkoti šī Biroja atzinuma iepriekšējās sadaļās, analizējot Paredzētās darbības ietekmi un to, vai ar šo pasākumu realizāciju tās novēršana iespējama līdz pieņemamam līmenim. Jau pieminēto risinājumu vidū ir Ierosinātājas piedāvātais pasākums gar V un VI ieguves lauka malu esošo 2m-2,7m dziļo grāvi aizrakt, bet jauno 3m dziļo grāvi veidot 20m uz R, kā arī pasākums, kas paredzētu VI ieguves lauka A malas un D malas grāvi savienot nevis taisnā leņķī, bet slīpi. Šādā veidā tiktu nodrošināta buferzona, kurā kūdras ieguve netiktu veikta. Ietekmi mazinošā buferzona Ziņojuma 3.18.8.attēlā attēlota kā josla uz A no aizrokamā grāvja (t.i. - josla jau Natura 200 teritorijā).
2. Papildus Ziņojuma 120.lpp ir ietverts teksts „*lai nodrošinātu hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanos izveidotajā bubefrjoslā, tiks veidots trīsstūrveida atbalsts no blīvētas kūdras kontūrgrāvja ārmalā. Šo pasākumu apraksts un novērtējums un veikto konsultāciju apraksts par tiem sniegts 9.2.1. un 9.2.2.tabulā*”. Tomēr informācija par iespējamu papildus

valni vai trīsstūrveida atbalstu Ziņojuma 9.2.1. un 9.2.2.tabulā nav sniegta. Hipotētiski kā iespējams ietekmes mazināšanas pasākums tas pieminēts Ziņojuma 9.nodaļas ievaddaļā (118.lpp), tomēr plānoto apsākumu uzskaitījumā tas nav iekļauts. Birojs attiecīgi šādu pasākumu nevērtē kā Ierosinātājas plānotu risinājumu.

3. Lai novērstu Atradnē iegūtās produkcijas transportēšanas laikā radušos iespējamo ietekmi uz gaisa kvalitāti, Ierosinātāja karstā un sausā laikā paredzējusi veikt vietējās nozīmes grants ceļa (Atradnes piebraucamā ceļa) mitrināšanu.
4. Lai mazinātu ugunsgrēka izcelšanās risku, Ierosinātāja apņēmusies Darbības vietā nodrošināt gan transporta, gan produkcijas uzglabāšanas, gan citu darbību atbilstību Ministru kabineta 2004.gada 17.februārā noteikumiem Nr.82 „*Ugunsdrošības noteikumi*”.
5. Lai pēc Atradnes izstrādes pēc iespējas mazinātu izstrādāto kūdras lauku ietekmi uz Atradnei piegulošo, tajā skaitā Nautra 2000 teritoriju, Ierosinātāja Atradnes rekultivācijā paredzējusi pielietot kombinētus rekultivācijas pasākumus.
6. Attiecībā uz kompensējošiem pasākumiem norādāms, ka ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma un ĪADT likuma 43.panta tvērumā par kompensējošiem pasākumiem ir uzskatāmi tādi pasākumi, par kuriem lemjams, ja paredzētajai darbībai ir negatīva ietekme uz Natura 2000 teritorijas ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem, bet Paredzētā darbība ir vienīgais risinājums noteiktu sabiedrībai nozīmīgu interešu realizācijai, kuru dēļ Ministru kabinets ir pieņēmis rīkojumu saskaņā ar 2011.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.300 „*Kārība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*” (turpmāk Natura 2000 Noteikumi) V daļu. Šādos gadījumos tiek meklēti un noteikti kompensējošie pasākumi. Konkrētajā gadījumā šādā procedūrā Paredzētās darbības ietekmes novērtējums nav bijis virzīts un nav konstatējami arī attiecīgas procedūras un kompensējošo pasākumu noteikšanas priekšnoteikumi. Paredzētā darbība plānotajā veidā un apmērā nav vienīgais risinājums ĪADT likuma 43.pantā paredzētu sabiedrībai nozīmīgu interešu realizācijai.

V. Izvērtētā dokumentācija:

1. Biroja 2013.gada 5. novembra lēmums Nr.7-n „*Par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūras piemērošanu*” un lietas materiāli.
2. Biroja 2013.gada 4.decembra „*Nosacījumi SIA „Pabažu kūdra” paredzētās darbības – kūdras ieguvei (ieguves platību palielināšanai) Sējas novadā nekustamajā īpašumā „Dzelves purvs” – ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumu „Dzelves - Kroņa purvs” novērtējumam*” un nosacījumu izdošanas lietas materiāli.
3. DAP 2014.gada 9.oktobra vēstule - atsauksme Nr.4.9/43/2014-N-E par Ziņojumu.
4. Izstrādātājas 2015.gada 23.janvāra vēstule Nr.37 un tai pievienotais Ziņojums.
5. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2015.gada 16.februāra vēstule – atsauksme Nr.4.5.-19/1128 par Ziņojumu.
6. DAP 2015.gada 20.februāra vēstule – atsauksme Nr.4.9/11/2015-N-E par Ziņojumu.
7. DAP 2015.gada 19.maija vēstule Nr.4.9/32/2015-N-E (Birojā saņemta 2015.gada 19.jūnijā, reģ. Nr.1618) par kūdras ieguves ietekmi uz dabas liegumu Dzelves purvs.
8. Izstrādātājas 2016.gada 4.aprīļa vēstule Nr.277 un tai pievienotais pārstrādātais Ziņojums.
9. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2015.gada 21.aprīļa vēstule - atsauksme Nr.4.5.-20/3064 par pārstrādāto Ziņojumu.

10. DAP 2016.gada 22.aprīļa vēstule - atsauksme Nr.4.9/30/2016-N-E par pārstrādāto Ziņojumu.

VI. Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tajā skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti):

1. Informācija par sabiedrisko apspriešanu:

- 1.1. Paziņojums Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta „*Rīgas Aprīņa Avīze*” 2014.gada 12.saugusta numurā, kā arī Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, Sējas novada tīmekļa vietnē – www.seja.lv un Izstrādātājas tīmekļa vietnē – www.l4.lv. Ar Ziņojumu klātienē varēja iepazīties Sējas novada pašvaldībā („*Jēni*”, p/n Murjāņi, Sējas novads) pirmdienās no plkst. 9:00 līdz 12:00 un no 13:00 līdz 18:00 un ceturtdienās no plkst. 9:00 līdz 12:00, kā arī Birojā darba laikā.
- 1.2. Sabiedriskās apspriešanas sapulce klātienē notika 2014.gada 27.augustā Sējas novada kultūras namā (Sējas novadā, Sējas pagastā) plkst. 16:00. Sapulcē piedalījās 5 dalībnieki. Ņemot vērā, ka uz sanākumi bija ieradušies tikai lerosinātājas pārstāvis, Izstrādātājas pārstāvji un Biroja pārstāvis, sanākums tika slēgts.
- 1.3. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana norisinājās līdz 2014.gada 12.septembrim. Tās gaitā Birojā netika saņemta neviena rakstiska atsauksme vai viedoklis par Paredzēto darbību.
- 1.4. 2014.gada 9.oktobrī Birojs saņēma Izstrādātājai un Birojam adresētu DAP vēstuli - atsauksmi Nr.4.9/43/2014-N-E „*Par ietekmi uz vidi novērtējumu dabas liegumam „Dzelves - Kroņa purvs”*”.
- 1.5. Atsauksmes par Ziņojumu tika saņemtas no VVD Lielrīgas Pārvaldes un DAP. 2015.gada 20.arīlī ar lēmumu Nr.3-03/007 Birojs Ziņojumu nodeva pārstrādāšanai.
- 1.6. 2015.gada 19.maijā Birojs saņēma DAP vēstuli Nr.4.9/32/2015-N-E „*Par kūdras ieguves ietekmi uz dabas liegumu Dzelves purvs*”, ar kuru tā informēja, ka pēc lerosinātājas iniciatīvas notikusi DAP un lerosinātājas pārstāvju tikšanās, kuras gaitā tika izdiskutēti Ziņojuma izvērtējuma gaitā radušies pretrunīgie viedokļi. DAP norādīja, ka tikšanās laikā galvenokārt tika diskutēts par ūdeņu filtrācijas apstākļiem no Darbības vietai blakus esošās Natura 2000 teritorijas, kuri DAP skatījumā, atšķirībā no lerosinātājas viedokļa un veiktā novērtējuma, ir būtiskākais Natura 2000 teritorijas dabas vērtību apdraudošais apstāklis. Tikšanās gaitā abas puses panāca vienošanos, ka lerosinātāja Ziņojuma turpmākās izstrādes gaitā sniegs konkrētus datus un aprēķinus, ar kuriem tiek pamatoti argumenti par plānotās kūdras ieguves ietekmi uz Natura 2000 teritoriju.
- 1.7. Paziņojums par pārstrādātā Ziņojuma iesniegšanu Birojā tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.l4.lv un nosūtīts publiskošanai pašvaldības tīmekļa vietnē www.seja.lv. Ar pārstrādāto Ziņojumu varēja iepazīties Izstrādātājas tīmekļa vietnē.
- 1.8. Par pārstrādāto Ziņojumu Birojā tika saņemtas atsauksmes no VVD Lielrīgas Pārvaldes un DAP.

2. Apkopotie viedokļi:

- 2.1. Nosacījumi Paredzētās darbības ietekmes novērtēšanai galvenokārt bija vērsti uz Paredzētās darbības gaitā plānotās kūdras lauku susināšanas grāvju sistēmas ietekmes novērtēšanu uz Darbības vietai blakus esošās Natura 2000 teritorijas hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu un no tā izrietošo ietekmi uz ĪADT esošajām dabas vērtībām. Nosacījumos iekļautas arī prasības risinājumu izstrādei Paredzētās darbības negatīvās ietekmes mazināšanas un novēršanai, ja tiek konstatēta Paredzētās darbības negatīvā ietekme uz Darbības vietai piegulošo teritoriju, sevišķi Natura 2000 teritoriju „*Dzelves – Kroņa purvs*” un tajā

esošajām dabas vērtībām. Tāpat nosacījumos noteikts izvērtēt monitoringa veikšanas pasākumu nepieciešamību.

- 2.2. Attiecīgi šādā novērtējuma kontekstā Paredzētās darbības ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma gaitā iesaistījās arī DAP un VVD Lielrīgas Pārvalde, savās atsauksmēs norādot virkni iebildumus, veicamos labojumus un priekšlikumus par izstrādāto novērtējuma ziņojumu.
- 2.3. DAP savās atsauksmēs norādīja uz vairākiem pretrunīgiem viedokļiem par Paredzētās darbības ietekmi un apjomu uz Darbības vietai piegulošo Natura 2000 teritoriju, kas novērtējumā sākotnēji netika pienācīgi risināti un zinātniski pamatoti. Ziņojuma izvērtējuma gaitā DAP eksperts apsekoja Darbības vietu arī dabā un konstatēja, ka purva degradācijas pazīmes vērojamas jau esošajā situācijā un lielākā platībā (attālumā no susināšanas grāvja), kā tas novērtēts Ziņojumā. DAP puda viedokli, ka Ziņojumā Paredzētās darbības ietekme uz hidroloģiskajām izmaiņām vērtēta nekorekti. Atšķirībā no Ziņojumā paustā, ka Paredzētās darbības ietekme uz hidroloģiskajiem apstākļiem būs minimāla, DAP vērtējumā susināšanas ietekme uz Darbības vietai piegulošo Natura 2000 teritoriju būs būtiska un novērtējumā plānotie Paredzētās darbības ietekmes mazināšanas pasākumi uz ĪADT un tajā esošajiem purvu biotopiem ir nepietiekami, lai novērstu turpmāku ĪADT esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu pastāvēšanu.
- 2.4. VVD Lielrīgas Pārvaldes savā atsauksmē galvenokārt izteica priekšlikumus Ziņojuma papildināšanai, kas saistīti ar Paredzētās darbības ietekmes novērtējumu uz Darbības vietai piegulošo Natura 2000 teritoriju, sevišķi kontekstā ar potenciālo īpaši aizsargājamo biotopu degradāciju un purvaino teritoriju aizaugšanu, kā rezultātā samazināsies ĪADT esošajiem īpaši aizsargājamiem putniem piemērotas dzīvotnes. Tāpat VVD Lielrīgas Pārvaldes vērsa uzmanību, ka Ziņojums papildināms ar pasākumiem un risinājumiem Paredzētās darbības ietekmes uz Natura 2000 teritorijas hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, kas var atstāt būtiskāko ietekmi.
- 2.5. Arī pārstrādātā Ziņojuma izvērtēšanas gaitā iesaistījās VVD Lielrīgas Pārvalde un DAP:
 - 2.5.1. VVD Lielrīgas Pārvalde savā atsauksmē puda viedokli, ka kopumā tai nav iebildumu pret izstrādāto Ziņojumu, ja, realizējot Paredzēto darbību, tiks ievēroti un nodrošināti Ziņojumā vērtētie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai. VVD Lielrīgas Pārvalde vērsa uzmanību uz to, ka trokšņa novērtējums ir vispārējs un nav pamatots ar dokumentiem, kas apliecinātu trokšņa mērījumus un izplatības modelēšanu. Atsauksmē pausts viedoklis, ka nepieciešams papildināt trokšņa ietekmes novērtējumu.
 - 2.5.2. DAP viedoklis par pārstrādāto Ziņojumu un obligātajiem nosacījumiem, pie kuriem Paredzētās darbības realizācija var būt pieļaujama atspoguļots šī Biroja atzinuma III. nodaļas 3.apakšnodaļas 3.9.punktā ar apakšpunktiem.

VII. Nosacījumi ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama:

Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas pastāvīgajā judikatūrā nostiprinātajām atziņām, izvērtējumam, kas vērst uz ietekmes uz Natura 2000 teritoriju noskaidrošanu ir jābūt veiktam pienācīgi un tas uzskatāms par nepilnīgu, ja tajā nav pilnīgu, precīzu un galīgu konstatējumu un secinājumu, kas varētu kļiedēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par plānotās darbības ietekmi uz attiecīgo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (2007.gada 20.septembra spriedums lietā C-304/05 Komisija/Itālija 69.punkts; 2011.gada 24.novembra spriedums lietā C-402/09 Komisija/Spānija 100.punkts). Savukārt ĪADT likuma 43.panta (5)daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un

aizsardzības mērķiem. Novērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, kā arī DAP un VVD Lielrīgas Pārvaldes viedokļus, Birojs secina, ka Paredzētās darbības ietekmes novērtējuma kvalitāte ir uzlabojusies un Ziņojums pēc pārstrādāšanas, tostarp sadarbības ar DAP rezultātā, šobrīd ietver argumentus un arī kvantitatīvi izteiktu vērtējumu, ar ko tiek pamatoti izdarītie secinājumi par iespējamām ietekmes zonām. Tomēr pēc veiktā novērtējuma un arī to papildinot, ir saglabātas šaubas par Paredzētās darbības ietekmi uz attiecīgo Natura 2000 teritoriju, turklāt nelabvēlīgas ietekmes iespējamība (un pamatojums) izriet ne tikai no DAP vērtējuma, bet arī paša Ziņojuma. Lai gan Ziņojumā ir novērtēts, ka tādas susināšanas ietekmes (kas uzskatama par būtisku) zona ir vairāk kā divreiz plašāka par 20m, - atkāpšanās no Dabas lieguma robežas tiek izskatīta tikai 20m joslā, turklāt tikai viena susināšanas kontūrgrāvja (un slīpā savienojošā grāvja) gadījumā. Birojs jau iepriekš šajā atzinumā ir izdarījis apsvērumus, kādēļ tas konkrētajai situācijai nav pietiekoši. Citu starpā tas saistāms arī ar Ornitofaunas eksperta atzinumā novērtēto, ka Natura 2000 teritorijas aizsardzības mērķu kontekstā nav pieļaujama ietekmes turpināšana un pieļaušana jau līdzšinējā apjomā un Paredzētās darbības gadījumā būtu jāveic pasākumi, kas susināšanas ietekmi pēc iespējas mazina. Kopumā ietekmes uz Natura 2000 teritorijas novērtējumā Birojs vēl arvien saskata trūkumus, turklāt laika gaitā informācija Ziņojumā ir vairākkārt mainīta, ne vienmēr veicot atbilstīgas korekcijas arī citās saistītajās nodaļās. Vienlaikus, izvērtējot iespējamu Ziņojuma pārstrādāšanas vai papildināšanas nepieciešamību, tostarp saņemto viedokļu un atsauksmju kontekstā, Birojs atzīst, ka ir iespējams izdot MK Noteikumu Nr.300 39.punktā paredzēto atzinumu, jo ar atzinumu, tostarp vadoties no ietekmes novēršanas un piesardzības principiem, ir iespējams noteikt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība var būt pieļaujama. Normatīvajos aktos noteikto prasību, tostarp trokšņa robežvērtību, ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Tā kā šis atzinums ir par Paredzētās darbības ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu, ņemot vērā Ziņojumā konstatēto, apkopotos kompetento institūciju viedokļus un argumentus, kā arī balstoties uz šajā Biroja atzinumā, jo īpaši III. nodaļas 3.apakšnodaļā ietvertajiem apsvērumiem, Birojs uzskata par situācijai atbilstošu un pamatotu noteikt šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ĪADT likuma 43.panta (5)daļas izpratnē var būt realizējama:

1. **Paredzētā darbība, tajā skaitā kūdras lauku susināšana un Atradnes izstrāde jāveic normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, tā nedrīkst negatīvi ietekmēt Dabas liegumu un tajā esošās dabas vērtības, tā ekoloģiskās funkcijas, integritāti un izveidošanas un aizsardzības mērķus, tādēļ jāparedz un jārealizē nepieciešamie inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi šīs teritorijas aizsardzībai un monitoringam.**
2. **Lai nepieļautu gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu drenēšanos no plašākas purva teritorijas caur kūdrai pagulošo slāni, susināšanas grāvji ierīkojami vai padziļināmi tādējādi, lai to dziļums ne tikai nesasniedztu kūdras pasedzošo slāni, bet līdz pasedzošajam slānim saglabātu arī piesardzības kūdras slāni ~0,5m dziļumā. Grāvju dziļums, tostarp ņemot vērā nepieciešamo kritumu (notecei), nosakāms derīgo izrakteņu ieguves projektā, kur nepieciešams pieļaujamā dziļuma pamatojumam veicot slāņu mērījumus.**
3. **Pirms Paredzētās darbības uzsākšanas gar visu Atradnes IV, V un VI ieguves lauku robežu ar Dabas liegumu ir jāveido jauni susināšanas kontūrgrāvji, nodrošinot esošo susināšanas grāvju aizbēršanu vai aizdambēšanu. Jaunie grāvji veidojami ne mazākā attālumā kā 50m no esošā susināšanas kontūrgrāvja. Kūdras ieguvī nav pieļaujams veikt ārpus samazinātās platības, kas veidosies pēc buferzonas izveides starp Atradni un Dabas liegumu.**
4. **Kā alternatīva ir pieļaujams arī Ierosinātājas piedāvātais risinājums jaunu susināšanas kontūrgrāvi izveidot tikai gar Atradnes V un VI ieguves lauka A malu, atkāpjoties 20m no esošā susināšanas kontūrgrāvja (to aizberot) un veidojot jaunu savienojošo grāvi ar kontūrgrāvi gar VI ieguves lauka D malu (Ziņojuma 3.13.7.attēls), ja šādam risinājumam papildus – gan esošajos IV, V un VI ieguves lauku**

kontūrgrāvjos, gan jauno kontūrgrāvju posmos susināšanas negatīvās ietekmes mazināšanai tiek pielietots risinājums ar kontūrgrāvī Dabas lieguma pusē gruntī iedziļināmu ūdens necaurlaidīga materiāla membrānu vai „aizkaru”. Tehniskie risinājumi un iedziļināmās membrānas dziļums, tostarp lai novērstu iespējamu pazemes ūdeņu papildus drenēšanos no plašākas purva teritorijas caur kūdrai pagulošo slāni, atbilstoši konkrētās vietas apstākļiem un kūdras slāņa dziļumam pamatojams un nosakāms derīgo izrakteņu ieguves projektā.

5. Novadgrāvju ierīkošana (vai tīrīšana un padziļināšana) un Darbības vietas teritorijas sagatavošana ieguvei Dabas lieguma tuvumā veicama ārpus putniem nozīmīgām (jutīgām) ligzdošanas un riesta sezonām un tā, lai tā neradītu tiešus traucējumus aizsargājamām putnu sugām.
6. Jau pirms Paredzētās Darbības uzsākšanas, atbilstoši Ziņojumā paredzētajām monitoringa urbumu ierīkošanas vietām, kā tas parādīts Ziņojuma 9.attēlā, katrā novērojumu punktā jāierīko 2 novērojumu urbumi gruntsūdens līmeņa un kūdras slānim pagulošā smilts slānī esošā pazemes ūdens līmeņa kontrolei. Papildus ūdens līmeņu izmaiņu monitoringam nepieciešams ierīkot laukumus un izstrādāt monitoringa programmu arī veģetācijas novērojumiem. Monitoringa novērojumus nepieciešams uzsākt jau pirms Paredzētās darbības uzsākšanas, lai iegūtu salīdzināmu informāciju par pamatstāvokli pirms Paredzētās darbības realizācijas. Veģetācijas monitoringa nosacījumi un vietas nosakāmi sadarbībā ar DAP.
7. Monitoringa programmā jānosaka tā veikšanas nosacījumi, tajā skaitā biežums un atskaites forma, kā arī atskaišu saturs un biežums un nosacījumi informācijas apmaiņai. Iestāžu līdzdalība monitoringa programmas izstrādē un kontrolē nosakāma sadarbībā ar DAP un VVD Lielrīgas Pārvaldi, paredzot prasības monitoringa rezultātu izvērtēšanai, lai nepieciešamības gadījumā lemtu par papildus nosacījumiem negatīvas ietekmes nepieļaušanai vai samazināšanai. Monitoringa programmā jānosaka pieļaujamās pazemes un gruntsūdens līmeņu izmaiņas un jāizstrādā preventīvo pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas šīs vērtības. Tāpat jānosaka pasākumu plāns rīcībām, ja Paredzētās darbības gaitā tiek konstatētas negatīvas biotopu stāvokļa izmaiņas, kas var būt saistītas ar Paredzēto darbības negatīvo ietekmi.
8. Ja kūdras izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas monitoringa programmā noteiktās vērtības vai konstatētas negatīvas biotopu stāvokļa izmaiņas, kas var būt saistītas ar Paredzēto Darbību, ieguve Darbības vietā jāpārtrauc un jāveic plānā noteiktie pasākumi, tajā skaitā jāinformē DAP.
9. Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību un risku.
10. Jānodrošina no purva novadāmo ar kūdras daļiņām piesātināto ūdeņu nostādināšana pirms to novadīšanas meliorācijas grāvjos un tālāk Pēterupē, kā arī funkcionējoša nostādināšanas sistēmas uzturēšana Ziņojumā paredzētajā veidā.
11. Jānodrošina Atradnes piebraucamā ceļa ar grants segumu uzturēšana, stāvokļa atjaunošana un uzlabošana. Ilgstoša sausuma un karstuma periodos jānodrošina Atradnes piebraucamā ceļa mitrināšana.
12. Jānodrošina regulāra kūdras ieguvē izmantojamās tehnikas tehniskā apkope, lai novērstu iespējamo avāriju risku un ar to saistīto vides piesārņojumu. Kūdras ieguvē izmantojamās tehnikas novietošanai un/vai apkopei jāizmanto atbilstīgi laukumi, bet naftas produktus saturošo atkritumu savākšanai jānodrošina atbilstīgi konteineri un to atbilstoša apsaimniekošana.

13. Uzsākot Paredzēto darbību, pakāpeniski (pēc to izstrādes) jānodrošina Atradnes jau izstrādē esošo ieguves lauku (I, II un III ieguves lauka) rekultivācija. Atradnei piemērotākos rekultivācijas risinājumus nepieciešams izstrādāt tos saskaņojot ar DAP. Visai Atradnes teritorijā jāparedz kompleksi tās rekultivācijas risinājumi, iekļaujot gan jau izstrādē esošos, gan plānotos ieguves laukus. Vietās, kur risinājums ir piemērots, sevišķi Dabas lieguma tuvumā, nepieciešams veikt izstrādāto kūdras lauku renaturalizāciju jeb purvu (mitrāju) atjaunošanu, lai ilgākā laika periodā izstrādātā Atradne iekļautos vienotā ainavu un biotopu kompleksā ar blakus esošo Natura 2000 teritoriju. Rekultivācijas pasākumi un nosacījumi iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā, tos saskaņojot ar DAP, LVM un Sējas novada pašvaldību.

Direktora p.i.

I. Kramzaka

2016.gada 4.jūlijā

